

ОТЧЕТ
за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина към
Министъра на външните работи
за 2025 г.

I.	Административно укрепване на ИАБЧ	2
II.	Междуведомствена комуникация.....	3
	Народно събрание.....	3
	Министерски съвет.....	4
	Министерство на външните работи	5
	Взаимодействие с чуждестранни дипломати в България	6
	Министерство на вътрешните работи.....	7
	Министерство на правосъдието	7
	Министерство на образованието и науката.....	7
	Министерство на културата	9
	Министерство на труда и социалната политика	9
	Столична Община.....	10
	Висши училища и академични центрове	10
	Неправителствени организации в България.....	11
III.	Връзки и комуникация с българите в чужбина.....	14
	Аналитична дейност.....	14
	Регистър на българските организации в чужбина	15
	Срещи с българи от чужбина в България	15
	Хоризонтални връзки	27
	Посещения на българските общности в чужбина	27
	Дейности в подкрепа на запазване и съхраняване българското самосъзнание в чужбина ..	31
	Инициативи на ИАБЧ.....	31
	Издателска програма на ИАБЧ	33
	Подкрепа на инициативи на български организации в чужбина	33
	Съвместни проекти с партньори в България	37
	Материална подкрепа на културни и образователни инициативи	39
	Отличаване с почетни знаци и отличия	41
IV.	Установяване на българския произход.....	47
	Удостоверителна дейност	47
	Работа с гражданите	48

ОТЧЕТ

за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина към Министъра на външните работи за 2025 г.

През отчетния период дейността на Изпълнителната агенция за българите в чужбина бе ориентирана към следните приоритети:

- Административно укрепване на агенцията.
- Развитие на сътрудничеството с други държавни институции, с които е свързано изпълнението на ангажиментите на ИАБЧ.
- Укрепване и разширяване на контактите и взаимодействието с българските общности и организации по света.
- Утвърждаване на ролята на ИАБЧ в процесите на преодоляване на демографската криза и кризата на работна ръка посредством трайно установяване в България на българи от чужбина.

I. АДМИНИСТРАТИВНО УКРЕПВАНЕ НА ИАБЧ

• Продължава остро да стои въпросът с кадровото осигуряване дейността на институцията. Изключително низките заплати и огромния обем задачи водят до текучество на кадрите, което значително затруднява стремежа към високо качеството на извършваната работа. В рамките на отчетния период бяха осъществени следните кадрови промени:

- ✓ Смяна на заместник изпълнителния директор (съгласувано с министъра);
- ✓ Напуснаха петима служител, като основен мотив бе низкото заплащане;
- ✓ Един служител бе преназначен от ПМС на трудов договор;
- ✓ Двама служители бяха назначени по заместване (до завръщане на титуляр);
- ✓ В резултат на проведен конкурс за длъжност главен експерт бяха назначени трима нови служители;
- ✓ Бе проведен конкурс и назначен юрисконсулт.

• При съставяне и утвърждаване на работните планове бяха прецизирани индивидуалните функционални отговорности на експертите в двете дирекции, като се наложи към наличните служители да бъдат преразпределени и голяма част от задачите на напусналите служители, тъй като новоназначените такива имат нужда от време за обучение.

• Въведената през предходния отчетен период практиката на седмична отчетност на експертите от Дирекция „Български общности и информационна дейност“ дава много добри резултати, тъй като осигурява по-добра проследимост на ежедневните ангажименти на експертите – срещи, оперативна комуникация, поставени и изпълнени краткосрочни задачи. Всичко това в крайна сметка повишава обема полезно действие и води до по-лесно и качествено изпълнение на целите и задачите на институцията.

• Във връзка с необходимостта от повишаване професионалната компетентност на екипа бе осигурена възможността за обучения както на част от ръководния състав, така и на експерти в дирекциите.

• Финализиран бе проектът за създаване към Изпълнителна агенция за българите в чужбина на **Библиотечно-информационен център на ИАБЧ**. Официално Центърът бе открит на **15 април 2025 г.**, след което натрупаният за повече от 30 години съществуване на агенцията фонд от

литература и електронни ресурси стана достъпен за ползване от студенти, докторанти и граждани, интересувачи се от темата за българите в чужбина всеки четвъртък в рамките на работното време.

II. МЕЖДУВЕДОМСТВЕНА КОМУНИКАЦИЯ

Народно събрание

- По инициатива на Централното управление на Политическа партия „Продължаваме промяната“ се проведе среща с **Милена Кирова**, отговаряща за комуникация с българите в чужбина и **Айлин Пехливанова**, народен представител, член на Постоянната комисия по политиките за българите извън страната (**28.01.2025**). Тема на срещата бяха посланията, които се отправят към сънародниците ни в чужбина в хода на предизборните кампании на политическите партии, както и обсъждане на основните групи проблеми на сънародниците ни. Г-жа Пехливанова ни увери, че ще съдейства на агенцията за всичко необходимо в качеството си на член на КПБИС.
- По инициатива на г-жа **Деница Симеонова**, зам. председател на Комисията по политиките за българите извън страната от квотата на Политическа партия „Продължаваме промяната“ се срещнахме с нея на **29.01.2025 г.** Г-жа Симеонова се интересуваше от приоритетите, дейностите и календара на агенцията, както и от основните проблеми, за решаването на които би могла да помогне в качеството си на зам. председател на КПБИС. Споделих за оскъдния бюджет за дейност и помолих за възможност да представя дейността на агенцията, както и аргументите за увеличаване на бюджета на заседание на КПБИС.
- Същите теми обсъдихме на **04.02.2025 г.** на срещата с другия зам. председател на Комисията по политиките за българите извън страната – г-н **Николай Алгафари** от Политическа партия ГЕРБ. Получихме уверение, че за ПП ГЕРБ, като управляваща партия, темата за сънародниците ни в чужбина е приоритетна и обещание да съдейства на работата на агенцията в рамките на неговите компетенции.
- По покана на **Комисията по политиките за българите извън страната** изпълнителният директор на агенцията и представители на ръководния състав взеха участие в следните заседания на Комисията по теми, свързани непосредствено с дейността на ИАБЧ или попадащи в сферата на нейните компетенции, а именно:

20.02.2025 г.

1. Обсъждане на ефективността на системата на българските неделни училища в чужбина.
2. Разискване на предизвикателствата, пред които са изправени българските граждани в чужбина при кандидатстване във висши учебни заведения в Република България.

27.02.2025 г.

Представяне, обсъждане и гласуване на Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г. № 51-502-01-4, внесен от Министерски съвет на 24.02.2025 г.

13.03.2025 г.

1. Информация относно дейността на Изпълнителната агенция за българите в чужбина.

2. Анализ и предложения от Изпълнителната агенция за българите в чужбина по отношение на законодателната уредба, засягаща установяването на българския произход.

10.04.2025 г.

Информация от Министерство на правосъдието, относно процедурите по придобиване на българско гражданство и законодателната уредба, засягаща установяването на българския произход

08.05.2025г.

Представяне на инициативи за подкрепа на завръщането и реализацията в Република България на българи от чужбина – „Bulgaria Wants You“ и „Завръщане в България“

29.05.2025 г.

1. Обсъждане на ситуацията с налагането на етническите групи "шопи" и "торлаци" от страна на Република Сърбия и разглеждане на необходимостта от предприемане на дипломатически и културни мерки за защита на българското историческо и културно наследство и противодействие на фалшификациите, свързани с българската идентичност в региона.
2. Разглеждане на възможността за установяване на редовен автобусен или друг вид превоз между гр. Босилеград, Република Сърбия и гр. Кюстендил, с цел улесняване на връзките между българската общност и родината, както и необходимостта от такъв транспорт за подобряване на свързаността, като се вземат предвид икономическите, социалните и културни ползи от подобна свързаност.

20.11.2025 г.

Обсъждане за първо гласуване на Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2026 г., № 51-502-01-65, внесен от Министерски съвет на 13.11.2025 г.

- По наша молба на 11.07.2025 г. председателят на Комисията г-н Стоян Таслаков прие в Народното събрание г-жа **Ерика Пералес, отговорник за културните проекти в Българското дружество „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр.Комодоро Ривадавия, Аржентина (07.07.2025 г.)**. Г-жа Пералес бе в България за два месеца с цел да придобие знания и умения, които са необходими за развитието на българската организация в Аржентина.
- Също така по предложение на ИАБЧ бе организирана среща **(05.11.2025 г.)** в Народното събрание с председателя и група народни представители от Комисията с г-н **Пламен Петков, ръководител на фолклорен ансамбъл „Лазарка“ в Мюнхен, Германия**. Повод за срещата бе търсената финансова подкрепа за организиране на 11-то издание на пътуващия събор „На мегдана на Другата България“, чийто домакин през 2026 г. ще е „Лазарка“.

Министерски съвет

- Със Заповед № Р-144 от 17.07.2025 г. на Министър председателя на Р България г-н Росен Желязков бе създадена Междуведомствена работна група със задача да извърши анализ и предложи необходимите мерки, включително промени в българското законодателство, с цел отстраняване констатирани проблеми в процеса на предоставяне на българско гражданство. Изпълнителна агенция за българите в чужбина е включена в Заповедта с участието на изпълнителния директор и главния секретар. Също така ИАБЧ представи на членовете на

работната група Анализ и предложения за състоянието на законодателната уредба, засягаща установяването на българския произход.

Министерство на външните работи

- Продължаваме тясното сътрудничество с българските задгранични представителства в чужбина с цел подобряване координацията и по-добро изпълнение на заложените в Програмата на МВнР и ИАБЧ цели и задачи. През изминалия период сме имали комуникация с:
  - ✓ Посланика на Р България в Аржентина **Н. Пр. Стоян Михайлов** във връзка с чествания по повод 70 г. на Дружество „Иван Вазов“ в Берисо на 14 август, както и по повод организиране работното посещение в България на зам. председателя по културата на най-южното българско дружество „Св.св. Кирил и Методий“ в гр. Комодоро Ривадавия, провинция Патагония г-жа Ерика Пералес.
  - ✓ Генералния консул в Ниш, Република Сърбия, **г-н Димитър Цанев** – постоянна комуникация във връзка с издаването от консулството на виза Д и необходимото за целта удостоверяване на българския произход от страна на ИАБЧ. За съжаление нормативната база в това отношение все още чака да бъде синхронизирана, затова се налага много от въпросите да бъдат решавани в движение в режим на сътрудничество.
  - ✓ Посланика на Р България в Словения **Н.Пр. Красимир Божанов** – във връзка с постъпило от Българското културно дружество „Зорница“ – Любляна писмо за подкрепа. Предоставени са 30 заглавия от фонда на Агенцията за нуждите на библиотеката към Литературния им клуб и закупуване на пособия и материали по техен списък в размер до 200 евро за нуждите на детската занималня към посолството в Любляна. Материалите са транспортирани от Посланик Божанов.
  - ✓ В рамките на посещенията на изп. Директор, зам. изпълнителния директор и експерти в агенцията в чужбина по покани на български организации за техни събития бяха проведени изключително полезни срещи с **г-н Димитър Цанев** – Генерален консул на Р България в Ниш, Сърбия (19.02.2025 г.), **г-н Светлозар Панов** – неакредитиран посланик, управляващ Консулството в гр. Единбург, Шотландия (20.03.2026 г.), **Н.Пр. Десислава-Найденова** – посланик на Р България във Виена, Австрия (26.04.2025 г. и 16.10.2026 г.); **Н.Пр. Ивайло Киров** – посланик на Р България в Тирана, Албания (26.04.2025 г.), **Н.Пр. Христо Полендаков**, посланик на Р. България в Будапеща, Унгария (26.04.2025 г.), **Н. Пр Нина Симова** – посланик на Р България в Хелзинки, Финландия (23.05.2025 г.), **Н.Пр. Валентин Порязов** – посланик на Р България в Атина, Гърция (27.05.2025 г.), **г-жа Надя Живкова-Ванева** – генерален консул на Р България в Лион, Франция (08.06.2025 г.), **Н.Пр. Славена Гергова** – посланик на Р България в Тел Авив, Държавата Израел (12.06.2025 г.), **Н.Пр. Радка Балабанова** – посланик на Р България в Париж, Франция (28.06.2025 г.), **Н.Пр. Недялко Данчев** – посланик на Р България в Никозия, Кипър (05.10.2026 г.), **Н.Пр. Десислава Иванова** – посланик на Р България в Осло, Норвегия (23-27.10.2025 г.)
- Продължаваме да се срещаме с дипломатически служители, заминаващи на мисии в задграничните български представителства. Тези срещи са изключително полезни с оглед синхронизиране на работата и взаимно обогатяване на информацията за българските общности и организации в страните. От страна на ИАБЧ информираме заминаващите дипломати за

спецификата на съответната общност, наличието и характера на организациите. В рамките на отчетния период бяха проведени срещи със:

- ✓ **Светлозар Панов**, неакредитиран посланик, управляващ Консулството в гр. Единбург, Шотландия (**08.01.2025**);
  - ✓ **Атанас Димов** – завеждащ консулска служба в Истанбул, Турция (**16.01.2025**);
  - ✓ **Оля Атанасова** – консулски служител в Буенос Айрес, Аржентина (**17.01.2025**);
  - ✓ **Радослава Кафеджийска** – Генерален консул в Одрин, Турция (**29.01.2025**);
  - ✓ **Калоян Георгиев** – консулски служител в Претория, РЮА (**07.02.2025**);
  - ✓ **Евгения Иванова** – консул в Бразилия (**27.03.2025**);
  - ✓ **Розалина Попова**, завърнала се от Посолството в Казахстан (**12.02.2025**);
  - ✓ **Ани Босилкова**, заминаваща за посолството в Канада (**15.04.2025**);
  - ✓ **Елеонора Наумова**, заминаваща за Джакарта, Индонезия (**02.06.2025 г.**);
  - ✓ **Невелин Борисов**, заминаващ като консул в посолството в Анкара, Турция (**19.06.2025 г.**);
  - ✓ **Георги Костурков**, заминаващ като консул в посолството в Берлин, Германия (**26.06.2025 г.**);
  - ✓ **Емил Миланов** - консул на България в Торонто (**15.07.2025 г.**);
  - ✓ **Стоян Михайлов**, посланик Аржентина (**29.07.2025 г.**);
  - ✓ **Атанас Ненов**, търг.представител, Казахстан (**11.08.2025 г.**);
  - ✓ **Снежана Маринова** – Генерален консул в Дюселдорф (**08.10.25 г.**);
  - ✓ **Генка Георгиева** – заминаваща за Постоянното представителство в Страсбург; (**08.10.25 г.**);
  - ✓ **Снежана Йовева** – директор на ДКИ към МВНР (**18.11.2025 г.**), заминаваща като посланик в Братислава, Словакия;
  - ✓ **Ангел Ангелов** – заминаващ като посланик в Белград, Сърбия (**19.11.2025 г.**);
  - ✓ **Мария Ангелиева** – заминаваща като посланик в Будапеща, Унгария (**28.11.2015 г.**);
  - ✓ **Петя Жотевска** – заминаваща като консул Копенхаген, Дания (**10.12.2025 г.**);
  - ✓ **Елеонора Димитрова** – заминаваща като посланик в Бразилия (**21.11.2015 г.**);
  - ✓ **Румяна Колева** – заминаваща като консул в Прищина, Косово (**24.11.2015 г.**);
- Предвид заложените в годишния план приоритети, а именно активизиране на комуникацията със сънародниците ни в Балтийските страни – Естония, Латвия и Литва – проведехме среща г-жа **Силвер Халил** – нерезидентен извънреден и пълномощен посланик на България в Естония, Литва и Латвия със седалище в София (**12.03.2025**). На срещата г-жа Халил сподели изключително полезна информация за състоянието и числеността на българската общност в трите балтийски държави. Според нея в нито една от тях няма организация, която истински да обединява сънародниците. Също така установихме контакти с Почетния консул на България в Латвия г-жа **Марита Солима**, почетния консул на Литва в България г-н **Рачо Рибаров** и с почетния консул на България в Литва г-н **Лауринас Йонушаускас**.

Взаимодействие с чуждестранни дипломати в България

- По наша покана **Посланикът на Албания Н.Пр. Инид Мило** и представители на **Посолството на Косово в София г-н Буяр Дескай** и г-н **Беким Мисини** бяха наши гости на организираната от ИАБЧ **премиера на книгата на Спас Ташев “Българските общности в Албания и Косово. Обществено-политически процеси и демографски последици (1913 – 2023), състояла се на 23.06.2025 г.** Изследването представлява дисертационния труд на д-р Спас Ташев, съдържащ изчерпателна информация за историята на възникването и съвременното състояние на българските общности в Албания и Косово от гледна точка на статистиката, и е издаден в рамките на Издателската програма на ИАБЧ.

- След посещението през м. март т.г. на Посланика на Молдова в София **Н.Пр. Емил Жакоте** агенцията поддържа работни контакти с посолството по въпроси, свързани с нашите сънародници в Молдова. На **20.05.2025 г.** бяхме поканени в посолството на Молдова за **официалното предаване от страна на Издателство „Просвета“ на 1000 бр. учебници по Българска литература за 9 кл.**, отпечатани за училищата с преподаване на български език в Молдова, тъй като агенцията съдейства за установяване контактите между издателството и посолството. На **02.06.2025 г.** отново посетихме посолството по покана на съпругата на посланика г-жа Любомира Жакоте във връзка с идеята на посолството за организиране на **изложба с рисунки на български деца от Молдова** за Деня на бесарабските българи 29 октомври.

Министерство на вътрешните работи

- В изпълнение на предоставяната от ИАБЧ административна услуга „удостоверяване на български произход“, поддържаме постоянни оперативни контакти с **Дирекция „Миграция“**.

Министерство на правосъдието

- Изпълнителна агенция за българите в чужбина участва със свой представител в **Съвета за българско гражданство към Министерството на Правосъдието**. В рамките на тази дейност ИАБЧ поддържа постоянни оперативни контакти с Дирекция „Българско гражданство“.
- Доколкото и двете ни институции извършват дейности, свързани с установяване на българския произход на чужди граждани, изключително важно това установяване да се основава на идентични критерии. С цел координиране на същите от страна на ИАБЧ бяха поискани и насрочени две срещи – със зам. министъра **г-жа Спаска Кинчева (на 10.01.2025 г.)** и с министъра на правосъдието **г-н Георги Георгиев (на 03.06.2025 г.)**, но и двете бяха отменени от отсрещната страна поради възникнали спешни ангажименти.

Министерство на образованието и науката

Взаимодействието между ИАБЧ и Министерството на образованието се осъществява в контекста на ангажиментите ни по отношение на осъществяване на ПМС103/1993г., както и във връзка с работата с българските неделни училища в чужбина. В този смисъл основната комуникация на агенцията е, съответно, с **Дирекция „Висше образование“** и **Дирекция „Образование на българите в чужбина и училищна мрежа“**

- На **10.01.2025 г.** проведохме среща с **акад. Николай Витанов, зам. министър на образованието**. Обсъдихме редица въпроси, свързани с предстоящата кампания за прием на студенти от българските общности в чужбина по реда и условията на ПМС 103/1993 г., с бъдещето на Тараклийския държавен университет във връзка с преобразуването му във филиал на Русенския университет „Ангел Кънчев“ и др.
- В рамките на участието на ИАБЧ в **Междуведомствената работна група по изпълнение на ПМС 103/1993г.** оказахме съдействие за информирането на българските организации в чужбина за реда и условията на кандидатстудентската кампания 2025/2026, а именно:

- ✓ графика за провеждане на онлайн курсове за кандидат-студентски изпит по български език, литература и история на България за кандидатстване в български висши учебни училища за учебната 2025/2026 г.;
- ✓ графика на разяснителната кампания с участието на представители на МОН и ИАБЧ в различните страни;
- ✓ командироване на експерти от ИАБЧ (за сметка на бюджета на ИАБЧ) за участие в разяснителните кампании в *Сърбия (25-26.02.2025 г), РС Македония и Албания (18-23.03.2025 г.)*

• За поредна година ИАБЧ успешно изпълни и ангажимента ни за установяване на съответствие на кандидатите на условията за кандидатстване, а именно, установяване на българския произход. В рамките на кампанията специалистите в ИАБЧ обработиха следния брой документи:

Потвърдени от ИАБЧ общо 1705:

- след завършено средно образование – 1383;
- за обучение в ОКС „магистър“ след придобито висше образование – 253;
- за обучение за придобиване на ОНС „доктор“ и за следдипломна специализация – 69

Отказани общо 131:

- след завършено средно образование – 89;
- за обучение в ОКС „магистър“ след придобито висше образование – 35;
- за обучение за придобиване на ОНС „доктор“ и за следдипломна специализация – 7

• Изпълнителна агенция за българите в чужбина участва със свой представител в **Междуведомствената комисия по въпросите на българските неделни училища в чужбина**. През 2025 г. участвахме в следните заседания:

08.04.2025 г.

1. Обсъждане на постъпилите предложения за вписване на нови български неделни училища в списъка за учебната 2025/2026 година, по ред на ПМС № 90/2018 г.
2. Отчет на изпълнението на Националните програми, насочени към българските общности зад граница, реализирани през учебната 2023/2024 година.

11.04.2025 г.

1. Обсъждане и оценка на постъпилите предложения за финансиране на проекти за учебната 2025/2026 година по Национална програма „Роден език и култура зад граница“ 2025;
2. Доклади и обсъждане на отчетите на българските неделни училища в чужбина за учебната 2023/2024 година, подпомагани по ПМС № 90/2018 г.

10.07.2025 г.

1. Обсъждане на постъпилите предложения за вписване на нови български неделни училища в списъка за учебната 2025/2026 година, по националната програма „Роден език и култура зад граница“.
2. В точка Разни беше разгледано БНУ „Васил Левски“ в Хага на дружество „Другата България“ където не се доказва, че избраният родителски съвет участва в изготвяне на отчета в училището и има проблем при отчитане на средствата.

06.11.2025 г.

1. Обсъждане на сигнала на Генералния консул в Чикаго и предложението му за отписване от списъка на българските училища на „Малко българско училище“ и „Малката България“ в Чикаго, САЩ

25.11.2025 г.

1. Обсъждане на постъпилата актуална информация за дейността на българските неделни училища в чужбина за учебната 2025/2026 г. Тази година МОН за първи път събират информация по кои учебни програми работят училищата, тъй като през 2025 г. има утвърдени и нови такива, като могат да се прилагат и двата варианта. Целта е да се направи анализ и да бъдат изготвени нови помагала и учебни материали.

Министерство на културата

- На **03.04.2025 г.** изпълнителният директор бе приета от **Министъра на културата г-н Мариян Бачев**. Целта на срещата бе да го информираме на кой етап се намира комуникацията между ИАБЧ и Асоциацията на българските фолклорни състави в чужбина (АБФСЧ) от една страна, и Министерството на културата – от друга, по отношение на подготовения по наша инициатива проект за приемане на нормативен акт за финансово подпомагане на културните сдружения на българите в чужбина. Втората тема бе подготовката на Първия фестивал на българските фолклорни състави от чужбина през юли месец тази година във Велико Търново, организиран съвместно от ИАБЧ, АБФСЧ и ЦИОФФ – България, и възможностите Министерството на културата да подпомогне финансирането на проявата.
- В навечерието на Четвъртата творческа среща на ръководителите българските фолклорни състави в чужбина, организирана от Асоциацията на българските фолклорни състави в чужбина и ИАБЧ (**06.11.2016 г.**) се срещнахме със **зам. министъра на културата г-н Георги Султанов**. Представихме му разработения от агенцията ни и предварително одобрен (устно) от двама служебни и един редовен министър на културата Проект нормативен акт за финансово подпомагане на културните сдружения на българите в чужбина. Заместник министърът високо оцени свършената работа и пое ангажимента да продължи работата по придвижването му.

Министерство на труда и социалната политика

- Във връзка с подготовката от страна на МТСП на проект за привличане в България на българи от чужбина проведохме редица срещи със **заместник министъра на труда и социалната политика г-жа Наталия Ефремова**. Проектът на МТСП е в пряка връзка с разработваната от ИАБЧ програма „Избирам България“, целта на която е да се създаде достъпна информационна среда на българи, желаещи да се завърнат в България, както и такива от историческите общности, желаещи да се установят за постоянно в страната ни. С удовлетворение констатираме, че в резултат на срещите и последващата работа МТСП прие не само предложеното от нас заглавие на целия проект – „Избирам България“ (вм. първоначалния работен вариант „Операция България“), но и предложението ни програмата да обхваща сънародници не само от новата емиграция, а и такива от историческите общности, желаещи да се установят за постоянно в страната ни.
- Съществена част от проекта **„Избирам България“** е създаване на единен информационен портал, от който сънародниците ни, желаещи да се завърнат в България, да се информират по всякакви въпроси, свързани с установяването им обратно в страната. Във връзка с реализирането на тази част от проекта проведохме срещи с **Директора на Национална агенция по приходите г-н Румен Спецов (21.02.2025)**, и със **зам. директора на Националния осигурителен институт**

2-жа Весела Караиванова (26.02.2025). И двамата изразиха положително отношение към проекта и обещаха подкрепа за осъществяването му.

Столична Община

- **В плана на Изпълнителна агенция за българите в чужбина за 2025 г. беше заложена Среща „Български творци в странство“, която да се проведе през втората половина на м.август¹. Във връзка с организирането на събитието проведохме среща със зам. кмета на София г-н Никола Барбутов (06.02.2025) с предложението Столична община да стане съорганизатор като осигури локации за провеждане на изложби, премиери на книги, прожекции на филми и пр. Изработен бе проект на рамково Споразумение за сътрудничество между ИАБЧ и Столична община за подпомагане дейността на културните организации на българските общности от чужбина.**
- След като стана ясно, че няма да успеем да организираме събитието „Български творци в странство“ през 2025 г., изпратихме писмо с предложение и предварителна програма на събитието през 2026 **на зам.кмета на София г-жа Благородна Здравкова** и проведохме среща с нея (на **29.10.2025 г.**), след което продължихме кореспонденцията, в резултат на което получихме съгласието да ползваме за събитията локации на общината за провеждане на събитията от програмата.
- Благодарение на сътрудничеството с **Дирекция „Култура“ към Столична община и нейния директор Биляна Генова** получихме безплатно пространството в зоната „Ларго“ на Античния културно-комуникационен комплекс „Сердика“, където на 5 ноември открихме изложба „На две родини ний чада сме“, представяща рисунки на бесарабски деца от Молдова и посветена на Деня на бесарабските българи (29 октомври) и Деня на народните будители (1 ноември).

Висши училища и академични центрове

ИАБЧ продължава да работи по установяване и развитие на по-тясно сътрудничество с български висши училища и академични центрове. През отчетния период установихме сътрудничеството с Института по български език към БАН, Национална спортна академия и Висшето училище по застраховане и финанси.

- На **14.02.2025** се срещнах с проф. Анна Кочева и проф. Светла Коева от **Института за български език към БАН**. Те се обърнаха към агенцията с молба за информация за броя и местата на съсредоточаване на българите, които живеят на територията на държави в Европа. Информацията ще бъде публикувана под формата на карта в изданието Handbook of Terminology: Volume 4. Terminology planning in Europe.; редактори: Rossella Resi (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck, Frieda Steurs (KU Leuven & Instituut voor de Nederlandse Taal); издателство John Benjamins.
- С **Национална спортна академия** агенцията за българите в чужбина е имала в миналото доста тясно сътрудничество. Организирани бяха редица събития, най-запомнящите се от които бяха няколко поредни Спартакиади за деца от българските исторически общности. Промяната на приоритетите на агенцията в периода 2015 – 2018 г. доведе до прекъсване на тези връзки и сега полагаме усилия да ги възстановяваме. С **проф. Лозан Митев**, с когото сме работили и преди, на

¹ За съжаление срещата не можа да се осъществи поради недостиг на средства. Планирана е за 2026 г.

срещата на **04.03.2025** обсъдихме редица въпроси като необходимост от актуализиране на ПМС 103, активизиране на работата с български организации в чужбина, насочени в областта на спорта, както и провеждане на съвместни инициативи за деца от българските общности в чужбина. На **09.05.2025 г.** подписахме Споразумение за сътрудничество, след което започнахме работа за организиране на съвместна инициатива за деца от българските общности в чужбина, която да се проведе през 2026 г.

- **Ректорът на Висшето училище по застраховане и финанси проф. Борис Велчев**, с когото се срещнахме на **27.02.2025**, се обърна към агенцията с молба да съдействаме за установяване на контакти между ВУЗФ и български училища и организации в чужбина, с цел привличането им за студенти. Вследствие няколко проведени срещи и разговори с компетентни отдели в двете институции подписахме на Споразумение за сътрудничество (**25.05.2025 г.**).

- Вследствие на успешната комуникация с **ректора на Висшето училище за телекомуникации и пощи проф. Меглена Темелкова** в качеството ѝ на Председател на Съвета на ректорите, изпълнителният директор на агенцията бе поканена и **участва в Заседанието на Съвета на ректорите на 05.06.2025 г.**, където представи кръг от проблеми, с които се сблъскват младежи от емигрантските ни общности в Европа и Северна Америка, желаещи да получат висше образование в България, и предложи стъпки за решаването им.

Неправителствени организации в България

- Във връзка с работата по най-новия проект на агенцията „Избирам България“ продължава работата с организации със сходни цели – **Bulgaria Wants You (17.01.2025 и 10.03.2025)** и **ОО „ЗаВръщане в България“ (10.03.2025 и 16.04.2025 г.)**. На срещите с г-жа Валерия Джукич, Главен Оперативен Директор на Bulgaria Wants You, г-жици Ана-Мария Андреева и Катерина Андреева, ОО „ЗаВръщане в България“ изяснихме общите цели, а именно да се обединят бизнесът, държавните институции и неправителствения сектор, за да работят в единна посока — да дадат изчерпателна информация за това, че за младите хора в чужбина е възможен добър професионален и личен живот.

- **Читалище „Отец Паисий“, гр. Нови Искър (21.01.2025)**. Поводът за срещата с управителния съвет на читалището и представители на община Нови Искър бе отправената от тях покана за участие в ритуала за Бабинден. С читалище „Отец Паисий“ сме имали и други инициативи, в рамките на които сме привличали деца от българските общности в чужбина за участие във възстановки на български обичаи и обреди. Обсъдихме възможността да община Нови Искър да се включи в инициативата „Забавно лято в България“.

- Срещата с Емил Павлов, председател на **СЮФФ-България** и Радослава Недялкова, председател на Управителния съвет на **Асоциация на българските фолклорни състави в чужбина (27.01.2025)** бе във връзка с общата ни инициатива **Първи фестивал на български фолклорни състави от чужбина в България**, който се проведе на 23-26 юли във Велико Търново. Партньорите ни от двете неправителствени организации представиха проекта за бюджет, обсъдихме разпределението на разходите и ангажиментите по организацията.

- По наша инициатива се свързахме с **Българската хотелиерска и ресторантьорска асоциация (БХРА)** с цел установяване на партньорство. На срещата със зам. председателя на УС г-н Бранимир Миланов (**30.01.2025**) установихме, че сътрудничеството ни би било взаимно полезно, тъй като браншът има интерес да назначава на работа хора от българските общности в чужбина, а

ние бихме се радвали на подкрепа при организиране на събития в България. Предстои подписване на Споразумение за сътрудничество.

- Продължава успешното сътрудничеството между ИАБЧ и **„Сдружение „Духовно огледало“** с председател Тая Костадинова. На срещата на **11.02.2025** обсъдихме тазгодишните ни съвместни инициативи: работилницата „Балкански слънца“, която тази година организираме в Албания (Тирана и Пустец – 26-27.04.2025), и Летния лагер за победителите в конкурсите на агенцията (08-17.08.2025).

- С нови партньори и съмишленици се сдобихме в лицето на **Сдружение „Захари Стоянов“, София**. На **21.02.2025** се срещнахме с доброволците към сдружението, ИТ-специалистите Делян Керемедчиев, Росен Николов и Станислав Димитров, които ни разказаха за благотворителните дейности, извършени в Албания в помощ на българската общност там: компютърна зала с 14 компютъра за СОУ „Имер Мата“ в с.Запод, общ.Кукъс (септември 2023 г.) и два компютърни кабинета (26 комп. конфигурации) за гимназията в с. Шищавец и в СУ в с. Борье, общ. Кукъс (май 2024 г.) В плановете за 2025 г. бе да се оборудва поне още едно училище, за което към момента на срещата бяха събрани половината от необходимите средства. Предложихме този път дарението да бъде направено в района на Преспа, за да може да бъдем видими и да окажем съдействие на сънародниците ни и в южния край на Албания. Освен даренията на компютри те имат желание сайтът „Уча се“ да бъде предоставен безплатно за някои училища или да бъде предоставен на символична цена, но това ще се договори в последствие.

- Продължава сътрудничеството с **Националното представителство на студентските съвети**, с което имаме подписано Споразумение за сътрудничество. На 28.02.2025 изпълнителният директор бе гост на Връчването на годишните награди „Студент на годината – 2024“, а на 31.10.2026 г. на събитието по случай 25 години от създаването на организацията Агенцията получи Почетно отличие за изключителни заслуги при реализирането на националните студентски политики и подпомагане дейността на организацията.

- Продължава сътрудничеството с **Националния дарителски фонд „13 века България“**, с когото също имаме подписано Споразумение за сътрудничество. На срещата с Изпълнителния директор г-жа Бисера Йосифова (**13.03.2025**) обсъдихме предстоящото отваряне на сесия за финансиране на проекти по Програмата за подкрепа на разпространението на български език, както и възможностите НДФ да подкрепи финансово Първия фестивал на българските фолклорни състави от чужбина в България. ИАБЧ участва в оценяването на поредното издание на Проекта „Език свещен на моите деди...“ за подкрепа на българските неделни училища в чужбина. Постъпиха 22 проекта, от които бяха одобрени 5 проекта – два от Испания (Тарагона и Мадрид), един от Франция (Париж), един от САЩ (Чикаго) и Гърция (Атина). Реално подкрепени са 4, тъй като кандидатът от Атина се отказа поради невъзможност да се отчете в срок.

- Споразумение за сътрудничество и партньорство с екипа на **Доли Студио**, първа стъпка в изпълнението на което стана организирането извънредна прожекция на филма „Отвъд предела“ (продуцент Богдан Дарев, САЩ, сценарист Мартин Ралчевски, Великобритания) - 28.04.2025. Впоследствие продължихме сътрудничеството като популяризиране на филма „Не затваряй очи“, създаден по романа на Мартин Ралчевски (28.02.2025).

- Сключихме Споразумение за сътрудничество със **Сдружение „Дунавско сияние“**, Русе. Сдружението организира инициативи за деца от България и чужбина. Ангажимента на агенцията е логистика, награден фонд и участие в тържествената част на инициативата през септември 2025 г.

- На **07.05.2025** г. в ИАБЧ се проведе среща с **г-жа Доника Матева, представител на Световна организация на българите**. Повод за срещата беше организираното от организацията посещение на група писатели и поети в **Дурас, Албания, по случай предстоящото честване на 24 май и литературно четене пред общността**. Проведохме конструктивен диалог за предстоящото събитие там. Предадохме на сънародниците книги и материали за България.
- Срещата на **03.06.2025** с **г-н Димитър Кърнолски, директор на „Арт център Кърнолски“** бе във връзка с предложението на г-н Кърнолски носителите на Гран при в нашия **Конкурс за вокално изпълнение „Любка Рондова“** да бъдат наградени с участие във фестивала, който „Арт център Кърнолски“ организира през м. август в гр. Балчик. Г-н Кърнолски предложи организаторът да освободи гостите от такса за участие, а ИАБЧ да заплати само настаняването на сънародниците ни от чужбина. За съжаление сумата се оказа непосилна за бюджета ни, поради което бяхме принудени да отклоним предложението. Ще търсим друг начин да поощрим победителя.
- На **04.06.2025** г. проведохме среща с **г-жа Христина Кръстева – основател и директор на Международния младежки фестивал на изкуствата „Музите“ (05–15.07.2025 г., гр. Созопол)**. През 2025 г. фестивалът отбеляза 20-годишния си юбилей, като 12 от тях ИАБЧ е неизменен партньор, който финансира участието на млади таланти от чужбина. През последните години обаче Изпълнителна агенция за българите в чужбина значително увеличи обема на собствените си инициативи, както и подпомагането на инициативи на български организации в чужбина, което е приоритетно за агенцията. Ето защо се наложи да обясним на организаторите намаляването обема на участието ни в организацията на фестивала.
- На срещата на **24.06.2025** с **председателя на Съюза на българските писатели г-н Боян Ангелов** обсъдихме възможни общи инициативи, г-н Ангелов показа с какви заглавия разполагат и кои от тях биха били интересни за сънародниците ни в чужбина и подари 5 броя от антологията на български стихотворения за България „България – Любов“.
- Бяхме потърсени от **г-жа Виолета Янушева – председател на Асоциация Българска словесност (29.09.2025 г.)** с покана за партньорство при организирането на бъдещи съвместни дейности. В резултата от проведените срещи подписахме Споразумение за сътрудничество. Изпълнителна агенция подкрепи логистично организирането и провеждането на **Фестивала на българския творец в чест на Деня на будителите и конкурса „Словесност без граници“** – участие в комисия за оценка на творбите на участниците от чужбина, изработване и връчване на отличените участници със специално изработени плакети.
- На срещата с **Николай Пеев и Габриела Радославова от Образователна платформа EDUQWEST (16.09.2025)** младежите представиха платформата и постигнатите резултати. Препоръчахме им да регистрират неправителствена организация и да подпишем Споразумение за сътрудничество между Агенцията и неправителствената организация. Представителите на EduQuest споделиха своите наблюдения откъде в чужбина има най-много запитванията на изучаване на български език във връзка с желанието за завръщане в България – това са нашите сънародници от Англия, Германия и Испания. Бе договорено с EduQuest да направим съвместен уебинар с българите в чужбина за обсъждане на кръга от интереси и въпроси на българите в чужбина.
- Срещата с **Моника Янакиева, Вера Захаријева и Блага Евтимова от Център за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР), Национална агенция Еразъм + и европейски корпус за солидарност (26.11.2025 г.)** бе организирана с оглед търсене на възможности за сътрудничество между ЦРЧР и ИАБЧ с цел информизиране на българската общност зад граница за възможностите за

кандидатстване по програми „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“. За да се засили сътрудничеството между организации на българи в чужбина и такива на територията на България, г-жа Янакиева предложи съвместното организиране на двудневно събитие за до 100 човека в България през пролетта на 2026 г., в рамките на което да бъдат представени възможностите за кандидатстване по програми „Еразъм+“ и ЕКС и да се организират работни групи за генериране на проектни идеи.

III. ВРЪЗКИ И КОМУНИКАЦИЯ С БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Това е най-съществената част от работата на ИАБЧ, ориентирана към подкрепа българските общности в чужбина с цел съхраняване и разпространение на родната култура, език, традиции и самосъзнание сред българите по света

Аналитична дейност

- Експертите на агенцията участваха в процедурата на оценяване на **Плановете за 2026 г. и Отчетите за 2025 г.** на българските дипломатически представителства в чужбина. Всяко становище е изготвено след внимателно запознаване с документа, а предложенията са направени с оглед актуалната информация, с която ИАБЧ разполага за българските общности в различни страни.
- Подновена е практиката в началото на всяка година референтите по страни да обновяват **Справките за българските общности в държави, в които има български организации**, и с които ИАБЧ активно работи. Изготвени са справки за българската общност в 51 държави по света, като всяка справка съдържа Обща характеристика на общността (история и етапи на създаването, численост, географско разпределение и концентрация), Организационни структури (културни сдружения, училища, медии, църковни общности, студентски и младежки организации и др.), преглед на дейността на ИАБЧ с тази общност през изминалата година и актуални проблеми на съответната общност.
- Екип на агенцията започна работа по създаване на **Мащабен междуведомствен проект „Избирам България“**. Целта на проекта е да мотивира сънародниците ни да се завръщат в България (емигрантските общности) или да избират България за място на трайно установяване (историческите общности) и привличане на потенциала и ресурсите на българите в чужбина към усилията за преодоляване на демографската криза и кризата на трудовия пазар. Работата по проекта включва:
  - ✓ Анализ на ситуацията (анкета, проучване на проблемите и потребностите на потенциалните завръщащи се);
  - ✓ Проучване на опита на и добрите практики на чужди държави;
  - ✓ Създаване на достъпна информационна среда (единен информационен портал), откъдето сънародниците ни, желаещи да се завърнат в България, да се информират по всякакви въпроси, свързани с установяването им обратно в страната;
  - ✓ Разработване на Стратегия за привличане в страната българи, желаещи да се завърнат в България, както и такива от историческите общности, желаещи да се установят за постоянно в страната ни.
- Започнахме също да проучваме **политиките на други държави спрямо сънародниците им в чужбина**, както и законодателството по отношение на тези от тях, желаещи да се установят в страната на произхода. В настоящия момент проучваме немския опит по отношение на

установяване в Германия на немци от чужбина (исторически общности), политиката Унгария както за подкрепа на общностите извън страната, така и за завръщащите се, структурите и инструментите, с които се осъществява тази политика от Гърция и от Сърбия. Тези проучвания са необходими както за проекта „Избирам България“, така и за формиране на цялостна политика на България с оглед предстоящото започване на работа на Съвета за координация на политиките за българите извън страната.

Регистър на българските организации в чужбина

Поддържане и актуализиране на базата данни. За отчетния период към базата данни на Изпълнителна агенция за българите в чужбина бяха добавени 13 броя организации, разпределени в следните държави Германия, Швеция, Дания, Норвегия, 1 в Египет (комуникацията с българските организации в тази страна се възстановява много трудно; имаме сведение за възстановяване на Българското училище в Кайро, но за съжаление са твърде пасивни. Няма качена информация за него, но е направен контакт); 1 в Япония, 1 в Китай, 1 в Гана (Акра), 1 в Обединените арабски емирства, 2 във Финландия. Установени са контакти със съществуващи дружества в Литва и Латвия, с които агенцията досега не е имала контакти. Започнахме да консолидираме българската общност в Естония. Към настоящия момент поддържа активна комуникация с дружества и организации в 52 държави по света: Дружества – 286 (2024 – 311); Електронни медии – 53 (2023 – 60), Културни формации – 58 (2023 – 50), Младежки организации – 21 (2023 – 21), Училища – 316 (2023 – 314), Фолклорни състави – 210 (2023 – 184), Църковни общности – 69 (2023 – 69), Печатни медии – 17 (2023 – 19).

Срещи с българи от чужбина в България

Освен всекидневната работа на експерти по актуализация на наличните данни, голяма част от дейността е свързана и с инициране и провеждане на срещи с българи от различни краища на света, които идват в България. Срещите се провеждат в агенцията, понякога с участието на ръководство, понякога само от експерти — референти за даден регион — и/или в присъствието на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“. **През а 2025 г. осъществихме 83 срещи с представители на български дружества, организации и училища от 25 държави:**

- **Мария Атанасова, председател на българското дружество в Баку, Азербайджан (08.01.2025 и 16.09.2025 г.).** Г-жа Атанасова поиска да ѝ подскажем към кого е необходимо да се насочи за да започне процес на откриване в София Дом на Азербайджан. Сподели за наградата, получена лично от президента на Азербайджан за активната ѝ обществена дейност и принос за укрепване на българо-азербайджанското приятелство. Обсъдихме и различни въпроси, свързани с българската диаспора в Азербайджан. На срещата бе подчертана важността на възстановяване на неправителствени организации в Азербайджан, също и неделни училища, да има пространство за българите, българската култура и най-вече българския език.
- **Марина Рашкова-Банкова, Молдова (08.01.2025 г.),** хореограф, инициатор на Арт-работилницата „Бесарабска плетеница“, която организира със съдействието на ИАБЧ вече трета година. Г-жа Банкова заминава като преподавател по народни танци в Молдова и на срещата обсъдихме с какво би могла да ни бъде полезна от там за работата с българската общност. Обсъдихме и тазгодишното издание на „Бесарабска плетеница“, потвърдихме ангажимента на агенцията.

- **Игор Билбиловски, Илия Стояновски, РСМ (21.01.2025 г.).** Сънародниците ни информираха за желанието си да регистрират ново дружество в РСМ, което да се занимава с културна дейност, медийна дейност, опазване на културните паметници, снимане на репортажи и други, и че търсят финансиране за да реализират идеите си. Изразихме подкрепа, като обещахме съдействие за бъдещите им инициативи.
- **Бойко Антонов, САЩ (27.01.2025 г.),** президент на организацията „Български културни събития“ със седалище във Вашингтон, и активен спонсор и организатор на културни инициативи на българската общност в Америка. На срещата г-н Антонов представи подробно дейността на основаните и ръководени от него организации: българското училище, културната организация „Български културни събития“, Асоциацията на българските училища в САЩ.
- **Елена Виденова, художник, Великобритания (28.02.2025 г.).** Разговорът протече по посока възможности и перспективи за нейно участие в наши инициативи, бяха обсъдени възможности да ѝ съдействаме с информация за проекти, интересуваше се за български училища в Лондон и сподели, че желае да прави уоркшопове с деца на място, а също и да преподава рисуване. Набелязахме възможни общи инициативи.
- **Богдан Дарев, САЩ (31.01.2025 г.).** Обсъдихме форми за сътрудничество с ФИЛМАБИ ЕООД, представлявано от Богдан Дарев (Сиатъл, САЩ) с цел популяризиране на постиженията на българските културни дейци и организации от чужбина и утвърждаване на положителния образ на Република България в световните културни процеси.
- **Елизабета Георгиева писател, преводач Сърбия (10.02.2025 г.).** Наскоро излезе новата ѝ книга за деца „Тайнствената работилница за сънища“, на български език, финансирана от МК на Р Сърбия, и тя я донесе за библиотеката на ИАБЧ. Междувременно сподели за проблеми с получаването статут на пребиваване в България, който ѝ е необходим, тъй като е докторант в Софийския университет. Съдействахме ѝ за разрешаването на ситуацията.
- **Теодор Георгиев, председател на "Societas Bulgarica", Австрия (10.02.2025 г.).** Срещата бе насочена към сътрудничество между ИАБЧ и „Societas Bulgarica“ в различни области, както и за активна подкрепа на инициативи, насочени към студентите и младите хора, с цел тяхното професионално и личностно развитие.
- **Спас Янев и Даниела Димова, Единбург, Шотландия (13.02.2025 г.).** Те са създателите на Първото българско неделно училище в Шотландия, което през 2025 година навърши 10 години. Директорите разказаха как е започнала дейността на училището и кратко за историята му до сега и ни поканиха на празника по случай кръглата годишнина и присвояване на името на „Надежда Станчова лейди Мюър“. Започнали само с 2 деца, към днешна дата вече са с над 120 ученици и екип от 15 души, от които 8 преподаватели.
- **Дичо Чумов, председател на Латвийско-българското културно дружество „Кирил и Методий“ в Рига (18.02.2025 г.).** Първа среща с представители на българска организация в страните от Балтика от повече от 15 години насам. Обсъдихме конкретни направления, в които ИАБЧ може да предостави подкрепа и съдействие на българската общност в Латвия. Г-н Чумов представи пред ръководството на Агенцията отчета на дружеството за 2024 г., който включваше подробен преглед на постигнатите резултати през годината. Той подчерта важността на запазването на връзките с родината и необходимостта от подкрепа за културните и образователни инициативи, насочени към българската диаспора в Латвия.
- **Среща със студенти по ПМС №103 в Югозападен университет „Неофит Рилски“ (25.02.2025 г.).** Подчертах значимостта на диалога между студентите и агенцията. Обсъдени бяха

основните трудности, с които се сблъскват студентите, включително въпроси, свързани със записването, настаняването и адаптацията им в новата среда.

- **Андрей Балтаков, зам. председател на Общинския съвет на Тараклия, Молдова (27.02.2025 г.).** Срещата бе по наша инициатива с молба за обобщена информация за всички финансови проекти, реализирани от българската държава, общински структури и бизнес партньори в град Тараклия и района. Обсъдихме също и предстояща командировка на служител в Агенцията в Молдова, като г-н Балтаков обеща логистично съдействие.

- **Ученици от български неделни училища в Бургос, Испания, и Салерно, Италия (28.02.2025 г.).** Водени от своите училищни ръководители – **г-жа Диляна Бодурова и г-жа Калина Белчева**, учениците пристигнаха в България за да участват в програма на МОН, свързана с маршрути на родолюбие. Буквално в първите часове след кацането на самолетите в София, учениците и учителите пристигнаха за среща в ИАБЧ и ни изненадаха кратка литературно-музикална програма. Подарихме им мартеници и по една българска книга, за по-големите това беше издание, посветено на фестивал за деца в българските общности по света.

- **Г-жа Люси Юнакова и г-н Григор Григоров – основатели и ръководителите на БНУ „Букваран“ Лондон, Великобритания (06.03.2025 г.).** Повод на посещението бе покана от ИАБЧ за да им връчим Почетния плакет, с който агенцията награди училището във връзка с неговата 15-годишнина. Към момента БНУ се развива като училищна мрежа със своите 7 филиала – в Стратфорд, Ромфорд, Уолтъмстоу, Ливърпул, Манчестър, Честър, Флийтууд. Училището предлага и други целеви форми на дистанционно и електронно езиково обучение за отделни групи.

- **Томе Блажески, сдружение „Бисерни вълни“, РС Македония (10.03.2025 г.).** Това е ново сдружение „Бисерни вълни“ в град Охрид, което се занимава главно с дейности в областта на културата, организират се различни културни събития, работилници за деца, издават се някои книжки. Г-н Блажески изрази желание Сдружението му да бъде вписано в регистъра на агенцията и впоследствие изпрати кратка информация с описание на целите и дейностите на сдружението. Междувременно той бе информиран и за ежегодните конкурси на ИАБЧ за деца, както и за възможността да отправят номинации за отличието „Българка на годината“.

- **Мариола Георгиева, асоциация "Асен и Илия Пейкови", ръководител на БУ "Аз Буки", създател на фолклорна формация "Лев" (12.03.2025 г. и 01.07.2025 г.).** Г-жа Мариола Георгиева е партньор на ИАБЧ по реализирането на два проекта – Международен онлайн конкурс по български език за ученици от 3-ти и 4-ти клас в българските училища извън България и провеждане на Международен конкурс „Моята българска бродирана риза“. На срещата бяха споделени мисли и някои сложни моменти при развитието на общуването между организации на българите в Италия, свързани са с взаимодействията в българските общности, със сътрудничества между организации при осъществяване на проекти, с реализирането на проекти, предложени от МОН и с медийното отразяване на проектите.

- **Лазар Дерменжи, председател на Районен съвет Тараклия, Молдова, и Людмила Бишир, завеждаща Отдел външни връзки в Районния съвет (18.03.2025 г.).** Гостите от Молдова бяха в България по покана на Комисията по политиките за българите извън страната, след което обсъдихме някои от въпросите като откриване на неделни училища в местата, където са закрити общообразователни поради реформа в образованието, и кандидатстване по програма „Роден език зад граница“. Обсъдихме и планираното посещението на експерт от агенцията в Тараклийския район, представители на Тараклия подкрепиха идеята за посещение и обещаха съдействие.

- **Александър Йорданов, зам. председател на Болградската районна държавна администрация (20.03.2025 г.).** Бяха обсъдени въпроси на работата на държавните институции и икономиката на Болградския район в условията на война. Също беше обсъдено и значение на сътрудничеството между Украйна и България във връзка с интеграцията в ЕС. Един от въпросите, повдигнати на срещата, беше обръщението на Асоциация на лозарите, винопроизводителите и дестилаторите на Болградския район във връзка с инициативата на организиране на кръгла маса с участието на представители на Агенцията на тема „Опитът на България в лозарството и винарството: поуки за Украйна по пътя към ЕС“. Обсъдени бяха предложения на Асоциацията на лозарите, винопроизводителите и дестилаторите на Болградския район относно планираното събитие и вариантите за участие от страна на Агенцията.
- **Срещите с г-н Георги Након, председател на Съюза на банатските българи в Румъния (СББР)** отдавна са част от обичайното сътрудничество между агенцията и сънародниците ни в Румъния. Този път и двете срещи – на **02.04.2025 г. и 09.10.2025 г.** бяха свързани с участието на фолклорен ансамбъл „Българче“ (Винга) в Първия фестивал на българските фолклорни състави в чужбина, проведен на 23-25 юли в гр.Велико Търново, както и симфоничният проект „Глас“ – обработка на популярни фолклорни мотиви за симфоничен оркестър, направена от Джордж Денис – наш сънародник от Банат, композитор, ученик на Елена Дойчева от Стар Бешенов. Проектът бе представен на 2 ноември в зала България под патронажа и в присъствието на Вицепрезидента на Р България г-жа Илиана Йотова.
- **Таня Станева, председател на Българската културна асоциация в Брюксел, Белгия (04.04.2015 г.).** Срещата бе по повод организираната от Асоциацията Фестивала на българската книга в Брюксел, който ИАБЧ подкрепи, като се ангажира с отпечатването на корици на книги на художника-илюстратор Люба Халева, за да бъдат представени на специална изложба, предложена като част от фестивалната програма.
- **Мария Грудева, председател на Обществена организация „Тракия“, гр. Одеса, Украйна (08.04.2025 г.)** В срещата участва и д-р Татяна Караиванова от 144 СУ „Народни будители“. Бяха обсъдени основните проблеми и основни направления на взаимодействие. Агенцията подкрепи неделните училища при Обществената организация „Тракия“ с материали от фонда на ИАБЧ.
- **Иван Думиника, Кишинев, Молдова (15.04.2025 г.).** Освен че е бесарабски българин и активен участник в обществения живот, г-н Думиника е доктор на историческите науки, водещ научен сътрудник в Института за културно наследство към Молдовската академия на науките, преподавател в Комратския държавен университет, председател на Научното дружество на българистите в Република Молдова, а от ноември 2023 г. е назначен за ръководител на Службата „Политики в областта на междуетническите отношения“ в Министерството на образованието и изследванията на Република Молдова. На срещата с г-н Думиника му споделихме притесненията на сънародниците ни от Тараклийския район от последствията на образователната реформа в Молдова и опасността от закриване на училища в български населени места с намаляващ брой население и бяхме уверени в безрезервната му подкрепа при решаване на този въпрос.
- Срещата с г-жа **Елисавета Йорданова, хореограф и художествен ръководител на Танцов ансамбъл „Горана Денс“, Ню Йорк, САЩ (15.04.2025 г.)** бе от тези срещи с отдавнашни партньори и приятели на агенцията, които се отбиват при нас, когато са в България. Г-жа Йорданова сподели последните постижения и проекти на ансамбъла. Обсъдихме посещение на ансамбъла при планираното (и към онзи момент потвърдено със заповед на министъра) посещение на представители на ИАБЧ в Ню Йорк².

² Впоследствие Заповедта на министъра бе отменена и посещението в САЩ не се състоя.

- **Пламен Иванов, зам. председател на Българо-Швейцарската асоциация за култура, традиции и просвета „Канатица“ във Веве, Швейцария (16.04.2025 г.).** Обсъдихме успешното развитие и предизвикателствата пред българското училище „Канатица“ във Веве, Швейцария. Акцент беше поставен върху предстоящи културни събития, сред които честването на 24 май в Берн и празникът „Българска Коледа“, както и върху нуждата от адаптиране на учебните програми на МОН за нуждите на неделните училища. Въпреки нарастващия интерес на нови семейства, общността се подготвя за бъдещ недостиг на педагогически състав при очакваното разрастване на училището. В знак на подкрепа Агенцията предостави брендираны фолклорни ризи за танцовия състав на училището и потвърди готовността си за активно бъдещо сътрудничество.
- **Надежда Щюрцебехер, Имануел Щюрцебехер, Виена, Австрия (16.04.2025 г.).** Повод на срещата бе уникален творчески проект на г-жа Щюрцебехер – книга с интервюта с български хористки във Виена. Бяха обсъдени възможности за издаването на книгата и начина на кандидатстване. Обменени имейл адреси за изпращане на формулярите за заявка по издателската програма на ИАБЧ.
- **Антон Канчев, председател на ФБОР – Федерацията на българската общност в Румъния (23.04.2025).** На срещата бяха засегнати проблемите на българската общност около Букурещ, за проблемите, свързани с липсата на помещение на организацията. Разказа ни за дългогодишната политика в Румъния, за възможността български кандидат-студенти, само с една декларация да се пишат „власи“, чрез което да получават достъпна форма на обучение във ВУЗ-ове в Румъния. Според него има около 400 българи, които учат и живеят в Румъния. Има желание да развива дейност с тази нова диаспора. Според него, тази програма вече не е актуална от около 1 година, но тези, които са започнали да се обучават все още са там и не са малко..
- **Валентина Терзиева, електронна медия „Българският Берлин“ и автор на книга „От Кашина, `ми от дек`“ (22.05.2025 г.),** която дари на нашата библиотека. Г-жа Терзиева беше поканена да посети ИАБЧ, за да ѝ връчим Свидетелство за дарение за Библиотечно-информационния център на ИАБЧ.
- **Мариела Порчинска, директор на БУ „Дора Габе“, Варшава (30.05.2025 г.)** представи дейността на българското училище в Полша. Обсъдихме разкриването на нов филиал в Познан, номинирането на г-жа Ванда Минчева за „Българка на годината“ и организирането на кукерско гостуване през февруари 2026 г.
- **Клери Костова-Балцер, журналист, писател и основател на българското дружество и българското неделно училище „Д-р Петър Берон“ в гр. Норич, Великобритания (05.06.2025).** Сънародничката ни разказа за историята на създаването на тези организации и тяхното текущо състояние, подари книги на библиотеката на ИАБЧ. Г-жа Балцер изяви желание да вземе участие в Международния младежки фестивал на изкуствата Музите, на който ИАБЧ е съорганизатор, като лектор и автор на книги като е поиска финансова помощ за престоя си там.
- **Г-жа Екси Сотирова, почетен член на ръководството и бивш учител в БНУ „Христо Ботев“ в Ню Йорк, САЩ,** дойде в агенцията на **05.06.2025 г.** за да получи и предаде отличията на Агенцията, предназначени за това училище, както и паметния медал „Иван Вазов“ и грамота на г-жа Анна Стойчева, музикант и организатор на традиционната инициатива „Български концертни вечери“ в Ню Йорк. Разменихме информация за дейността, проблемите и нуждите на българските училища в САЩ..
- Основната цел на срещата с г-жа **Жанна Суслина, началник на Отдел култура, туризъм, младежки дейности и спорт в Общинския съвет на Болград, Украйна, (09.06.2025 г.)** беше

обсъждане на възможностите за взаимодействие и съвместно провеждане на Международния фолклорен фестивал „С песните на Елена Янкова“ в Болград през август 2025г., ИАБЧ подкрепи фестивала с разпространение на информация за провеждането на фестивала чрез нашите комуникационни канали, учредяване на награда на ИАБЧ на класиран участник, както и отпечатване на фототипно копие на сборника с песни „Български народни песни от Бесарабия“. Изпълнителният директор участва в провеждането на фестивала на 23-24.08.2025 г. в Болград и връчи специалната награда на Агенцията на г-жа Виктория Марчева от Кипър.

- **Ива Симеонов, поет, писател, председател на Сдружение "Културна алтернатива Цариброд", Сърбия, посети на 12.06.2025 г.** Библиотечно-информационния център на ИАБЧ за да дари за фонда на библиотеката 2 броя от списанието, както и първата си книга за деца. По време на срещата г-жа Симеонов представи новосъздадената организация и екипа и сподели за предстоящата изложба на творци от Цариброд „Културни пътеки“ в Народното събрание³.

- **Снежана Галчева, президент на Конфедерацията на българските културни дейци и организации в чужбина със седалище в Чикаго, САЩ, и художничката от Торонто, Канада Мира Копанаров (23.06.2025 г.).** Поводите за срещата бяха предстоящата изложба „Глаголицата по света“ на Мира Копанаров, както и обсъждане на идеята за създаване на Асоциация на българските културни сдружения, която да бъде регистрирана в България. Уточнихме датата на двете събития – 29.07.2026 г. – и предложихме информационна подкрепа и домакинство за учредителното събрание.

- В рамките на годината два пъти ни гостува г-н **Пламен Петков, ръководител на Фолклорен ансамбъл „Лазарка“, Мюнхен, Германия – на 26.06.2025 г. и на 04.11.2025 г.** Темата на двете срещи бе обсъждане на възможности ИАБЧ да подкрепи провеждането на предстоящия XI събор „На мегдана на Другата България“, на който домакин ще бъде Фолклорен ансамбъл „Лазарка“ – Мюнхен. Г-н Петков представи допълнителна информация относно планираната дата и прогнозните разходи, част от които ще бъдат реализирани в България. Потвърдихме, че можем да окажем финансова подкрепа за част от конкретни дейности (изработка на рекламни материали, печат на брошури, подаръци за участващите групи или част от носите), като бе договорено да се направят съответните запитвания и да се уточни поетият ангажимент. Съдействахме за срещи на г-н Петков със заместник-министъра на културата г-н Ашот Казарян и с представител на Комисията по политиките за българите извън страната.

- **Ерика Пералес, отговорник за културните проекти в Българското дружество „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр.Комодоро Ривадавия, Аржентина (07.07.2025 г.).** Г-жа Пералес бе в България за два месеца, като посещениято и престоят ѝ са внимателно планирани с участие на Изпълнителна агенция за българите в чужбина, а целта – да придобие знания и умения, които са необходими за развитието на българската организация в Аржентина. На тази първа среща представихме на г-жа Пералес програмата, а именно:

- ✓ Едноседмично обучение по тъпан при Генади Рашков – музикант в ДФА „Филип Кутев“;
- ✓ Едноседмично обучение по пеене при Валентина Йовчева народна певица и педагог;
- ✓ Посещение в гр. Смолян и лекции за шевици и български носии (посещение на музеи и околните забележителности);
- ✓ Участие с изпълнение в Първия фестивал на българските фолклорни състави в чужбина, Велико Търново 23-26.07. 2025 г. (посещение на Етъра, Звук и светлина на Царевец);

---

³ Изложбата се състоя на 15.01.2026 г.

- **Даниела Събева, създател и дългогодишен директор на българското училище в Пафос, Кипър (14.07.2025 г.)** през 2025 г. предаде управлението на училището на своя колега и със семейството ѝ се прибраха в България. Посещението ѝ агенцията бе в знак на признателност за дългогодишното ни сътрудничество и с предложение да бъде полезна, ако агенцията се нуждае от съдействие.
- В рамките на годината осъществихме две срещи с г-н **Бойчо Дамянов, председател на Българската културно-просветна организация „Кирил и Методий“, Виена, Австрия – на 16.07.2025 г. и 20.08.2025 г.** Г-н Дамянов разказа за културните дейности на организацията, а основната тема и на двете срещи бе предстоящото отбелязване на 80-годишнината от основаването на организацията, а именно, с какво агенцията може да подкрепи събитието и възможностите за отличаване на заслужили нейни членове. Стана дума и за сътрудничество в рамките на новосъздадената Асоциация на българските културни организации по света, в Управителния съвет на която бе избран г-н Дамянов.
- **Анна-Мария Гюзелева, Рим, Италия (18.07.2025 г.)**. Посещението бе във връзка с обсъждане на традиционната подкрепа, която ИАБЧ оказва на г-жа Гюзелева в организирането на Биенале „Артемидия“ Рим. Със съжаление уведомихме г-жа Гюзелева, че поради значително нарасналия брой отправени към агенция молби за съдействие, тази година ще се наложи да намалим размера на подкрепата.
- **Ирина Чурса, секретар на Запорожко областно дружество за българска култура, служител на Центъра за българистика „Богдан Хмелницки“, Украйна (18.07.2025 г.)**. Обсъдени бяха въпроси за подкрепа на българските общности в Запорожка област, проблеми и трудности в условия на война. По наша покана г-жа Чурса участва в учредителното събрание на Асоциацията на българските културни сдружения в чужбина и дори влезе в Управителния съвет на бъдещата организация.
- **Миглена Дикова, училищен ръководител в Българско училище „Пейо Яворов“, Брюксел (18.07.2025 г.)**. Обсъдихме участие на учениците в традиционните конкурси на агенцията за изобразително изкуство, литература и народно творчество, участие във фестивали и конкурси, организирани от други сдружения на сънародниците ни по света, изнасяне на концертни програми в Брюксел и др. Училището „Пейо Яворов“ в Брюксел се включи в инициативата „И моите песни все ще се четат...“. Няколко ученици от училище „Пейо Яворов“ в Брюксел получиха дипломи за представянето си в конкурса през 2025 година, които бяха предадени на г-жа Дикова на срещата.
- **Полина Добрикова, председател на Асоциация „Извор“, Антверпен, с българско училище към нея (20.07.2025 г.)**. Разисквани са възможностите за взаимодействия на организации на сънародниците в Антверпен, Гент и Брюксел. Г-жа Добрикова изрази желание да организира голям празник в Антверпен в дните около 24 май 2026 г. с концертна програма и български фолклор, като покани за участие в него и партньорски сдружения.
- **Теодора Минкова, Вицепрезидент на българския културен център в Сиатъл (29.07.2025 г.)**. Повод за срещата бе удостояването с грамота и паметен медал „Иван Вазов“ на артистичния директор на културния център в Сиатъл г-жа Мария Апостолова за съществен принос в съхраняването на българския език, култура и традиции сред българската общност в щата Вашингтон, както и по случай 24-ти май – Денят на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност. Г-жа Минкова се ангажира да предаде наградата, а ние на свой ред използвахме възможността да обсъдим дейността на организацията.

- **Марина Томова, преподавател по история в Българско училище „Абагар“ – Рим, Нетуно, Ладисполи, (29.07.2025 г.)**. Воден бе разговор за особеностите при взаимодействия между български училища в региона на Рим, за включването в проекти и за сътрудничества през проекти с други организации на сънародниците. Училището участва в програмата на МОН „Неразказаните истории...“, като през 2025 г. е осъществен проект от програмата на МОН, представящ български лютнер в Кремона, Италия.
- **Деана Иванова, председател на Асоциация „Т.А.Н.Г.Р.А.“- Мадрид (29.07.2025 г.)** Основна тема на срещата бе реализирането на поредното издание на Фестивала на българските деца „Аз съм българче“, който агенцията подкрепя от създаването му през 2009 г. Към момента на срещата вече бяха проведени конкурси за литература, рисунка, народно творчество, фотография, любопитни факти. Предстоеше да бъде представена информация с класиранията в конкурсите по категории. Разисквани бяха някои въпроси по изпращането и представянето на информацията за проявата. ИАБЧ в контекста на сътрудничеството и осигурява за поредна година награди/книги за призьорите във всички възрастови групи в два от конкурсите за литература и рисунка или общо над 80 награди.
- **Галина Борисова, председател на „Българско сдружение в Гьотеборг“, Швеция (12.08.2025 г.)** Г-жа Борисова представи развитието на българската общност в Швеция, като посочи, че броят на българите се е увеличил значително след 2007 г., включително студенти по програма „Еразъм“. Полезно бе да научим, че образователната система в страната осигурява безплатно изучаване на майчин език един час седмично, а в Гьотеборг функционират университет и техническо училище с участие на български преподаватели. Информирани бяхме за дейността на Българското сдружение в Гьотеборг, учредено през март 2024 г., чийто основни цели са организиране на съботно училище по български език и култура и културно-образователни събития. Предложихме в региона евентуално да бъде организиран семинар за обмен на добри практики между български сдружения от различни европейски държави, по модела на успешно проведеното събитие в Будапеща.
- **Срещата с група Български възпитаници в Йордания (12.08.2025 г.)** бе по молба на Съветника на министъра на външните работи г-н Димитър Михайлов. Господата демонстрираха завидно ниво на владеене на българския език, споделиха спомени от студентските си години в България и благодарността за полученото образование и ни увериха, че са надежден партньор за всякакви инициативи, целящи да популяризират България в страната им.
- **Валентина Мирчева, директор на българско неделно училище „Камбана“ в Абу Даби** поиска среща (12.08.2025 г.) за да ни отправи покана за организираната от нея изложба „Сгради по хоризонтала: Български следи в модерната архитектура на Абу Даби“. Изложбата представя една малко позната, но значима културна връзка – участието на български архитекти и техните екипи в изграждането на емблематични обществени сгради в Абу Даби през 70-те и 80-те години на ХХ век. Учениците в училището под ръководство на своите наставници и на базата на издирени с тяхна помощ архивни материали и визуални наративи представиха неразказаните истории за сградите, вече обявени за модерно наследство в Абу Даби. Изложбата бе открита на 06.09.2029 г. в Център „Кристо и Жан-Клод“ – Габрово и бе посетена от изпълнителния директор на агенцията.
- **Срещата с г-жа Лили Паслиева, основател и ръководител на БУЦ „Знание“ в Чикаго (18.08.2025 г.)** бе организирана за да връчим официално отличията на Агенцията, присъдени по случай 20-тата годишнина на образователния център.
- **Анне-Марие Груев, Финландско-българско дружество за приятелство (22.08.2025 г.)**. Обсъдихме възможности за бъдеща съвместна работа – от страна на ИАБЧ има готовност за

реализиране на съвместен проект с Финландско-българското дружество и препоръка към г-жа Груев за включване в Асоциацията на Българските културни сдружения в чужбина. В хода на разговора бяха обсъдени текущите проблеми на дружеството като застаряване на членската маса в него и възпрепятстване на дългосрочно ангажиране на нови членове заради затруднената мобилност с пътуванията.

- **Радка Георгиева, зав. културни дейности, Асоциация „Малага България“, Малага, (28.08.2025 г.)**. Г-жа Георгиева пристигна в агенцията за да получи от името на Асоциация „Малага България“ в Малага като партньор на агенцията по проект награди/книги за отличени ученици от български училища в чужбина в конкурса „Моят любим герой от българска книга или приказка“. Коментирани са промени в развитието на инициативата „Български дни в Малага“, която предстои да се проведе и през март/април 2026 г.

- **Кина Бъговска** е отдавнашен приятел на агенцията. Тя е преподавател по изобразително изкуство; **директор и основател на Българо-американския център за културно наследство в Чикаго, САЩ**. Винаги, когато е в България, тя се отбива в агенцията. На срещата на **03.09.2025 г.** сънародничката ни сподели последните нови от дейността на организацията в Чикаго. За пореден път я уверихме, че ИАБЧ ще подкрепи с материали Олимпиадата „Левски“, която Центърът организира ежегодно, и която агенцията традиционно подкрепя. Както винаги предоставихме книги и патриотични материали за наградния фонд на Олимпиадата, които г-жа Бъговска отнесе на тръгване.

- **Лютвие Генчева, ръководителят на фолклорната група "Хоро" Фрайбург, Германия (03.09.2025 г.)** е от онези наши сънародници, които се отбиват в агенцията винаги, когато са в България. Този път темата на срещата беше танцовият спектакъл „Завръщане към корена“, който бе представен в програмата на Десетото издание на Пътуващия събор „На мегдана на Другата България“ в Лион през юни. Лютвие Генчева, заедно с Даниела Георгиева (Лондон) са вдъхновителките и режисьорките на спектакъла, в който участват танцьори от „Канатица“ (Страсбург, Франция), „Сборна дружина“ (Лондон, Англия), „На мегдана“ (Гандия, Испания), „Галени моми и момци с китка“ (Есен/Гелзенкирхен, Германия), Танцов състав „България“ (Палма де Майорка), „Хоро“ (Фрайбург, Германия), „Нестинари“ (Берлин, Германия). Обсъждахме възможностите спектакълът да бъде представен в България.

- **Димитрина Никлина, училищен ръководител на БНУ „Кирил и Методий“, Дортмунд, Германия (17.09.25 г.)** представи училището, в което се обучават около 100 деца от I до XII клас, като акцентира върху богатата извънкласна дейност, насочена към съхраняване на българското национално самосъзнание, култура и традиции, както и върху успешно реализирания проект „Столиците на България от 681 г. до днес“ по Националната програма „Роден език и култура зад граница“ и форума „Българските народни приказки и песни – пазители на нашия свещен език“, с подкрепата на Национален дарителски фонд „13 века България“.

- **Радостина Христова, председател на новосформирано културно дружество „Българско читалище“ в Хамбург, Германия (29.09.2025 г.)**. Г-жа Христова разказа, че дружеството е създадено през настоящата година с цел популяризиране на българската култура, фолклор и традиции, като сред планираните дейности са организиране на гостувания на български творци от България в Хамбург, създаване на детски певчески групи и библиотека, като основен проблем остава липсата на собствено помещение.

- **Ралица Цветанова, училищен ръководител в Българско училище „Бачо Киро“, Алкоркон, региона на Мадрид (01.09.2025 г.)**. Тя пристигна в агенцията за да получи грамоти и награди за нейни ученици, които са призъори в конкурса „Любка Рондова“ на ИАБЧ. С г-жа

Цветанова бе проведен разговор в няколко направления: участие на ученици в инициативи на агенцията, участие във фестивали и конкурси, провеждани от други организации на българите в Испания или други страни в Европа, по-редовно изпращане на информация за осъществените дейности. Като новина тя съобщи, че през май 2026 година предстои честване 15 години Българско неделно училище в Алкоркон, с концертна програма и вероятно присъствие на представители от България, за което тя ще изпрати информация и покана.

- **Юрий Паличев, председател на Българското дружество в гр. Херсон, Украйна (08.10.2025 г.).** Бяха обсъдени въпроси, свързани с дейност на общности в условия на война и свързаните с тях проблеми на нашите сънародници, както и възможностите за взаимодействие с агенцията.

- **Георги Алавацкий, Одеса, Украйна (08.10.2025 г.).** Целта на срещата с г-н Алавацкий бе да сподели идеята се за честване на 100 години от рождението на проф. Петър Недов – бележит българин от Бесарабия, роден в Украйна, но развивал активната си професионална и обществена дейност в Молдова. Проф. Недов е бил активен застъпник за запазване на националните и културни права на българите в бившия СССР, за което е излежал присъда в лагерите на ГУЛАГ. Молбата, отправена към ИАБЧ, е да издадем в рамките на издателската си програма спомените на именития ни сънародник. Изданието е заложено в програмата на агенцията за 2026 г.

- **Виктория Андреева, от фондация "Детско селище Песталоци", Цюрих, Швейцария (17.10.2025 г.).** Обсъдена бе дейността на Агенцията за българите в чужбина и възможностите за бъдещо сътрудничество в подкрепа на българската общност в Швейцария.

- **Петър Анастасов, Крит (17.10.2025 г.).** Г-н Анастасов ни информира, че е пристигнал от остров Крит с еднопосочен билет и няма намерение да се завърне, докато не бъде взето решение за откриване на острова на консулска канцелария с няколко служители, които да работят пряко с българските граждани. Той отправи молба към Агенцията, при участие в различни комисии, да изразява мнение по този въпрос.

- **На 24.10.2025 г. посрещнахме в агенцията ученици и учители от Българското неделно училище „Петър Берон“, Ларнака.** Учениците проявиха голям интерес, като разгледаха библиотечно-информационния център на Агенцията и получиха книги като подарък, а в рамките на срещата бяха обсъдени и въпроси, свързани с кандидатстването в български университети и ПМС № 103, като бе установено, че част от учениците имат намерение да кандидатстват през настоящата или следващата година.

- **Ярослав Кичук, ректор на Измаилския държавен хуманитарен университет - гр. Измаил, Украйна, 28.10.2025 г.** Посещението е планирано отдавна, но поради ограниченията за пътуване на мъже в Украйна досега не успя да се осъществи. Молбата, с която ректорът се обръща към агенцията, е да съдействаме за установяване партньорски отношения с висши училища в България с цел договаряне условия за възможности за двойно обучение.

- **Татяна Мандикова, председател на Асоциацията на българските сдружения в Чешката Република и на Българския просветно-културен клуб в Пилзен (29.10.2025 г.).** Обсъдени бяха проблемите пред българската общност в Чехия, свързани със собствеността на имота на ул. „Америцка“ 28, липсата на държавно финансиране и липсата на единство в общността.

- **Г-жа Камелия Конакчиева-Трибулен, създател и директор на българско училище „Кирил и Методий“ в Париж, поиска тази среща (28.10.2025 г.)** за да обсъдим участието на ИАБЧ в подготовката на конкурса за четене за 1 и 2 клас, чието Десетото юбилейно издание на е решено да се проведе в Париж на 27 юни 2026 г. На срещата се обсъди молбата на г-жа Трибулен,

ИАБЧ да предостави книжки за всички участници в конкурса. Те ще бъдат около 60 бр., колкото са децата-участници, както и няколко по-люксови издания на книжки за големите победители в конкурса, които са 4 на брой.

- **Гергана Бониа, председател на немско-българско дружество „Родина“, Есен, Германия (30.10.25 г.).** На срещата бяха връчени изготвените от Агенцията сертификати за участие в обучение и обмяна на опит с домакин БНУ „Иван Вазов“, гр. Есен, Германия, на учители от ДГ „Надежда“ – Сливен, като г-жа Бониа представи проекта, насочен към работа с деца от ромски и турски произход и обмен на добри практики с български преподаватели по майчин език в региона. Тя информира, че в градовете Есен, Дуисбург, Дортмунд, Крефелд и Гелзенкирхен е концентрирано значително ромско и турско население, като обучението по български майчин език се осъществява по общински програми извън немските училища, с осигурени помещения и ресурсни учители, а основната идея е чрез ерготерапия и минимално финансиране да бъдат привлечени и интегрирани деца от семейства с ниска образователна степен.

- **Яра Енчев, ръководител на естрадната група към Българската културно-просветна организация „Св.св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия (30.10.2025 г.).** Обсъдихме състоянието на българската творческа общност в Австрия и възможното ѝ участие в предстоящия културен форум „Български творци в странство“ през 2026 г., като беше споделен и успешният опит от организирането на благотворителни каузи в подкрепа на българското образование.

- **Анета Тодорова, съпредседател на Българо-белгийско културно сдружение „Орфейс“, Брюксел (06.11.2025)** Тя сподели за концерти и дейности: представяне на концертни програми с оперно пеене пред белгийска и българска публика. Коментирани бяха възможностите за сътрудничество на няколко сдружения за култура на сънародниците в Белгия през инициативи и проекти.

- **Тодор Здравков, Танцов ансамбъл „Българи“ и Анелия Христова, Културен клуб „Българче“, Ларнака, Кипър (06.11.25 г.)** И двамата изразиха благодарност за подкрепата на Изпълнителна агенция за българите в чужбина за провеждането през месец октомври на Четвъртия фолклорен събор „ТА „Българи“ – Кипър и приятели“ и отбелязването на петата годишнина на Културен клуб „Българче“ – Ларнака, като отправиха и устна покана за участие в следващия пети събор, планиран за началото на октомври 2026 г. в Кипър. В рамките на срещата бе предадено благодарствено писмо до заместник-кмета на гр. Ларнака г-н Ясон Ясонидис за оказаната подкрепа. Обсъдихме и предстоящата творческа среща-семинар на ръководителите на българските фолклорни състави в чужбина и възможностите за финансиране на българските културни дружества.

- **Надежда Славова, председател на Италиано-българска асоциация в Аbruцо, Пескара,** която бе номинирана от Асоциация „Асен и Илия Пейкови“, Рим за Българка на годината – „Света Злата Мъгленска“ – 2024 и има издадена грамота на агенцията **(07.11.2025 г.).** На срещата бяха разисквани взаимодействията в общността, контактите на организациите на българите в Италианската република и работата по проекти. Внимателно бе изяснено колко важно е да съществува диалог и разбирателство в общността, в конкретния град, а конфликтите вътре в общността, които понякога възникват, да бъдат контролирани и потушавани. Изведени бяха значението и смисълът да се изпраща предварителна информация за проявите, както и те да се отразяват с текст след приключването им.

- На **07.11.2025** участвахме в **онлайн среща на българските неделни училища в Германия, организирана от Посолството на Република България в Берлин** и Посланик Григор Порожанов. В дискусиата се включиха г-жа Ваня Балчева, директор на дирекция „Образование на българите

зад граница и училищна мрежа“ в МОН, и г-жа Владима Попова-Натова, държавен експерт в същата дирекция. Имаше представяне на отделни училища, сред които г-жа Евелина Ръждавичка (Саксония), г-жа Росица Байрактарски (БНУ „Аз Буки Веди“ – Кьолн), г-н Христо Велчев (БНУ – Хамбург) и г-жа Десислава Трънкарлова (БНУ „Славейче“ – Берлин). Участие взеха близо 40 български училища и преподаватели по български език от различни германски градове.

- На **9.11.2025 г.** участвахме в **онлайн среща с представители на всички български организации в Швеция**. Срещата бе организирана по идея на посланик Светлана Стойчева-Етрополски. Участва и Димитър Иванов – аташе в посолството. Организацията представи своята дейност, а агенцията – възможностите за съдействие и подкрепа от своя страна. В хода на разговора се роди идея за създаване на Асоциация на българските организации в Швеция.

- Макар срещата с г-жа **Боряна Величкова, диригент и ръководител на три български хора в Берлин, да бе проведена онлайн (21.11.2025)**, необходимостта ѝ бе продиктувана от желанието на сънародниците ни да обсъдим мащабния проект „Кукери“ с участието на хорове „Българските гласове в Берлин“ и „Шарена гайда“, танцьори от балетно училище и български творци от страната. Научихме, че премиерата на спектакъла е планирана за есента на 2026 г. в Берлин, а представянето му в София – през май 2027 г., като за реализацията ще се търси финансова подкрепа за хонорари, настаняване и изхранване на участниците. Отправихме към г-жа Величкова покана за участие в предстоящия форум „Български творци в странство“, който планираме за периода 01–06.09.2026 г.

- **Иван Белков – председател на Българското културно-просветно сдружение в гр. Бърно, Чехия (21.11.2025 г.)**. Опознавателна среща. Засегната бе темата с финансирането на списание „Роден глас“ и Българския дом в Прага.

- Срещата с г-жа **Елеонора Александрова-Мейдън, примабалерина и преподавател хореограф в Берлин (03.12.2025 г.)**, бе продължение на комуникацията ни със сънародниците ни в Берлин във връзка подготвяния мащабен проект „Кукери“. Г-жа Александрова-Мейдън представи своята дейност като преподавател по модерен балет в държавно музикално училище и информира за работата си като режисьор в проекта „Кукери“, като сподели, че проектът обединява около 150 участници от различни националности и има за цел да отдаде признание към българската култура. От своя страна я запознахме с работата по изготвяне на програма за финансиране на българските културни организации в чужбина. Отправихме и покана за Фестивала „Български творци в странство“, която я прие с удоволствие.

- Срещата с г-жа **Моника Мелеки, ръководител на Театрална школа „Мелопомена“, Кипър (16.12.2025 г.)**, се проведе онлайн по нейна молба. Сънародничката ни представи своя проект „Родни багри – Театрален форум на българските деца по света“, чиято цел е да обедини български деца и младежи от различни държави чрез представяне на българска литература и фолклор, творчески ателиета и обмен на опит между педагози. Форумът е планиран да се проведе около Великден в детски лагер в близост до Ларнака. Предложихме да включим инициативата в план-календара на Агенцията и молихме за подробна програма с ясно разписани условия за участие, брой участници и финансов разчет, след което ще бъде обсъдено възможното съдействие от страна на ИАБЧ, извън информационната подкрепа.

- **Пламен Петков, Бостън, САЩ (16.12.2025 г.) е български режисьор на документални филми**, станал известен в недалечното минало с поредицата на БТВ „Българите“, а понастоящем преподавател в университета в Бостън. Г-н Петков сподели, че е благодарен на агенцията за съдействието с контакти и препоръки, с които сме му съдействали на времето за заснемането на поредицата. Той сподели, че в университета в Бостън се съхранява монета с изображението на цар Тервел, което е най-старото изображение на български владетел, и че в момента заснема филм за

Тервел. Разбрахме се, че, ако филмът стане готов до края на лятото, да го представим на фестивала „Български творци в странство“.

Хоризонтални връзки

От учредяването си агенцията за българите в чужбина съдейства и стимулира създаването на хоризонтални връзки между български организации в чужбина и институции и организации в България. В този аспект не оставяме без внимание посещения на наши сънародници от различни страни в България във връзка с техни инициативи тук. Така през изминалата година бяха осъществени следните хоризонтални връзки:

- Свързване на фирмите за изработка на носии „Бозов стил“ и „Слънчице“ с БНУ „Тракия“, Майнц (Германия);
- Свързване на разпространителя за Европа на филма за Гунди (както и други филми) г-жа Катя Костова, Арт театър, с екипа на Посолството на Република България в Стокхолм, Швеция, вследствие на което била осъществена прожекция в Стокхолм;
- Свързване на г-жа Златка Пишиева, ръководител на Детско-юношеската група към Българска църковна община „Св. Богородица“ гр. Малмьо, Швеция, с екипа на МОН (дирекция „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“) с цел получаване допълнителна информация относно кандидатстването по програмата „Роден език и култура за граница“;
- Свързване на Национален фолклорен ансамбъл „Българе“ (България) с ФА „Лазарка“ (Мюнхен, Германия) и с Клуб „Будители“ (Кьолн, Германия) за да може да им съдейства за намиране на зала за участие на ансамбъл „Българе“ в Германия;
- Свързване на сънародници от Хонг Конг с колегите от Дирекция „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“ в МОН с молба за съдействие за откриване на българско училище в Хонг Конг;
- Свързване на детския фолклорен танцов състав „Малките приятели“ с Клуба на българските бизнес дами в Лондон;
- В хода на подготовката за учредяването в България на Асоциация на българските културни организации от чужбина свързахме представители на Конфедерацията на българските културни организации и дейци по света със седалище в Чикаго, САЩ, с представители на Български Бизнес Клуб, Лондон, както и Български Бизнес Клуб в Кеймбридж, Обединено кралство;
- Свързване на българската художничка Мира Копанаров от Торонто, Канада, с представител на Асоциацията на българите по света със седалище във Варна по повод организиране на нейна изложба на Глаголицата във Варна, проведена в Историческия музей във Варна за периода от 16 до 21 август 2025 г.;
- Осъществена хоризонтална връзка между представител на българската общност/бизнес в Кеймбридж и Българската предприемаческа асоциация – BESCO;
- Съдействие за създаване на контакт между Първо българско училище „Ян Бибиян“, Стокхолм и г-жа Зорница Гоган – председател на Асоциацията на българските училища в чужбина, във връзка с желанието на училището да кандидатства за членство в АБУЧ.

Посещения на българските общности в чужбина

Значителна роля за ползотворната комуникация и пълноценното взаимодействие с българските общности в чужбина имат посещенията на ръководители и служители на Агенцията при сънародниците ни в различни страни. Практика е те да се осъществяват или по покана на български организации, обикновено във връзка с някакво значимо събитие, или по преценка на

посланика на България в съответната страна. През 2025 година бяха осъществени следните посещения:

- **Босилеград, Р Сърбия (01.02.2025)** – посещение на главния секретар и референта за Сърбия по покана КИЦ-Босилеград център за участие в поклонението пред паметника на Васил Левски. Осъществени са срещи със структури на българите в града.

- **Цариброд, Р Сърбия (19.02.2025)** – посещение на изп. директор и зам. изпълнителния директор по покана председателя на общинския съвет на община Цариброд за участие в поклонението пред паметника на Васил Левски. Осъществени са срещи със структури на българите в града.

- **Сърбия: Босилеград, Цариброд, Ниш (25-26.02.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ в рамките на участие на ИАБЧ в информационната кампания за популяризиране на българското висше образование и улесняване на достъпа за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина, за обучение в български висши училища съгласно ПМС 103/1993 и ПМС 228/1997 г.

- **Есен, Германия (07-09.03.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Немско-българското дружество „Иван Вазов“ в Есен във връзка с отбелязването 50-годишния юбилей от създаването му. В рамките на посещението са осъществени срещи с български дружества в региона Сверен Рейн Вестфалия и посещение на Българското училище „Иван Вазов“, създадено от Родителска инициатива „Родина“ в Есен.

- **Лондон, Великобритания (07-10.03.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ за участие в Ученическа конференция "Българските следи във Великобритания", организирана от Българско училище "Иван Станчов" към Посолството на Р България в Лондон.

- **Република Северна Македония: Струмица, Битоля, Скопие, (14-18.03.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ в рамките на участие на ИАБЧ в информационната кампания за популяризиране на българското висше образование и улесняване на достъпа за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина, за обучение в български висши училища съгласно ПМС 103/1993 и ПМС 228/1997 г.

- **Албания: Корча, Елбасан, Тирана, Големо Острене, Кукъс, Призрен (18-23.03.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ в рамките на участие на ИАБЧ в информационната кампания за популяризиране на българското висше образование и улесняване на достъпа за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина, за обучение в български висши училища съгласно ПМС 103/1993 и ПМС 228/1997 г.

- **Единбург, Шотландия (20-24.03.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Първото българско неделно училище „Надежда Станчова лейди Мюър“ в Единбург във връзка с отбелязването на 10-годишнината от създаването му. Освен поредицата събития във връзка с празника (конференция, концерт и др.) посетих и другото училище – новосъздаденото „АБВ“. Бяха осъществени срещи с представители на българската общност, както и с ръководителя на мисията в Шотландия г-н Светлозар Панов.

- **Лондон, Великобритания (04-05.04.2025)** – посещение на зам. изпълнителния директор на ИАБЧ за участие в Международна конференция "Изкуствен интелект в образованието", организирана от Асоциацията на българските училища в чужбина и БНУ "Найден Геров".

- **Румъния: Стар Бешенов, Винга (06-07.04.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ в рамките на участие на ИАБЧ в информационната кампания за популяризиране на българското висше образование и улесняване на достъпа за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина, за обучение в български висши училища съгласно ПМС 103/1993 и ПМС 228/1997 г.

• **Молдова: Кишинев, Тараклия, с.Валя Пержей (22-26.04.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ по покана на ръководството на Фолклорен ансамбъл „Родолюбие“ (с.Валя Пержей) по повод честване на 20-годишнината на ансамбъла. Срещи в Министерството на образованието на Молдова, в Общинския съвет на гр.Тараклия, с представители на български организации в региона.

• **Албания: Тирана, Поградец (26-27.04.2025)** – посещение на референта за Албания във връзка с провеждането на организирания от ИАБЧ съвместно със Сдружения „Духовно огледало“ проект „Балкански слънца“. Среща с Посланика на Р България Н.Пр. Ивайло Киров.

• **Грац, Австрия (25-27.04.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Българското танцово и културно сдружение „На хорото“ в Грац. Първо по рода си събитие, събрало на едно място всички фолклорни състави в Австрия, на което присъства и Посланикът на Р България в Австрия Н.Пр. Десислава Найденова-Господинова. Посетено бе и българското училище „Никола Вапцаров“.

• **Будапеща, Унгария (25-27.04.2025)** – посещение на зам. изпълнителния директор, директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ и референта за Унгария във връзка с провеждането на организирания от ИАБЧ съвместно с Българското републиканско самоуправление в Унгария Семинар на ръководители на български организации „Модел на създаване, управление и комуникация при различни сдружения на българите в чужбина“. Среща с Посланика на Р България Н.Пр. Христо Полендаков.

• **Линц, Австрия (09-12.05.2025)** – посещение на зам. изпълнителния директор и референта за Австрия по покана на Българското училище в Линц и Залцбург по повод 20-годишния юбилей на училището и официална церемония и възпоменателно шествие в бившия концентрационен лагер Маутхаузен, организирани в памет на жертвите на нацизма.

• **Хелзинки, Финландия (22-24.05.2025)** – посещение на изп. директор по покана посланика на Р България във Финландия Н.Пр. Нина Симова. Първо посещение на представител на агенцията за българите в чужбина в тази страна от създаването на агенцията. Срещи с представители на българските организации. Тържествено връчване на дипломите на абитуриентите на Българското неделно училище „АБВ“. Предоставяне на материали и подаръци.

• **Гърция, Атина (25-28.05.2025)** – посещение на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ и референта за Гърция по покана на Българско неделно училище „Паисий Хилендарски“, Атина, във връзка с 15-годишнината на училището. Срещи с български дружества и организации в Гърция. Среща с Посланика Н.Пр. Валентин Порязов.

• **Португалия, Лисабон (23-25.05.2025)** – посещение на референта за Португалия по покана на Българско неделно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, Лисабон, във връзка с 15-годишнината на училището.

• **Лион, Франция (05-09.06.2025)** – посещение на изп. директор по покана на фолклорен ансамбъл „От извора“ – домакин на Десетото юбилейно издание на Пътуващия фолклорен събор „На мегдана на другата България“. Посещение на Българското неделно училище „Иван Вазов“ в Лион. Среща с генералния консул в Лион г-жа Надя Живкова-Ванева.

• **Тел Авив, Израел (11-17.06.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Арт салон „Сели“ и Конфедерацията на българските културни организации и дейци в чужбина за Десетото издание на Международния фестивал на изкуствата „Българската душа на святата земя“ и Първата международна среща на Конфедерация на българските културни организации и дейци в чужбина. Среща с Посланика на Р България в Тел Авив Н.Пр. Славена Гергова.

• **Великобритания, Лондон (20-23.06.2025)** – посещение на експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ по покана на БУ „Чучулига“ – Лондон за журиране и

---

⁴ По заповед командировката е от 11 до 15 юни, но заради въведеното на 13.06 военно положение се оказахме в невъзможност да напуснем страната и, заедно с още 12 участници в инициативата, бяхме евакуирани благодарение възможността, осигурена от българското правителство.

награждаване на победители в Международния конкурс по четене на български език за ученици от 1 и 2 клас в чужбина "Аз Буки Веди", учреден от БНУ „Аз Буки Веди“ в гр. Кьолн.

- **Германия: Кьолн, Дюселдорф (27-30.06.2025)** – посещение на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ и референта за Германия за 24–то издание на BG CUP–футболен турнир за българи в чужбина. Срещи с българските организации в посочените градове.

- **Париж, Франция (26-29.06.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Асоциация „Христо Ботев“, Париж и Българско училище „Иван Вазов“ – Париж за връчване на наградите на победителите в конкурса за млади журналисти „Вълшебното перо“, на което ИАБЧ е съорганизатор. Осъществени бяха срещи с ръководителите на 4 от 5-те български неделни училища в Париж, както и Посланика на Р България в Париж Н.Пр. Радка Балабанова.

- **Украйна: Болград, Измаил (23-27.08.2025)** – посещение на изп. директор във връзка с провеждане на Международния фолклорен фестивал „С песните на Елена Янкова“ гр. Болград, Украйна, на който ИАБЧ е съорганизатор. Срещи с български организации в Болград и Измаил, както и в Измаилския държавен хуманитарен университет – най-голямото висше училище на юг от Одеса. В честванията участва и Генералният консул на България в Одеса г-н Светослав Иванов.

- **Виена, Австрия (12-14.09.2025)** – посещение на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ на Среща на българските училища в Австрия и представители на български институции и университети по покана на Посланика г-жа Десислава Найденова-Господинова. Осъществени бяха срещи с представители на български училища в Австрия и с българските организации във Виена

- **Тараклия, Молдова (18-20.09.2025)** – посещение на изп. директор по покана от генералния директор на Българското Национално Радио г-н Милен Митев за награждаването на отличените автори в Конкурса за есе за ученици и студенти от Украйна и Молдова. Среща с ръководството на филиала на Русенския университет „Ангел Кънчев“ в гр. Тараклия, с ръководството на район Тараклия, откриване на етнофестивала „Единство в многообразието“.

- **Босилеград, Сърбия (03-04.10.2025)** – посещение на изп. директор по покана на директора на КИЦ Босилеград по случай 28 години от създаването на Центъра.

- **Кипър: Ларнака, Никозия и Лимасол (02-06.10.2025)** – посещение на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ и референта за Кипър по покана на Културен клуб „Българче“ за участие в IV традиционен фолклорен събор „Танцов ансамбъл „Българи“- Кипър и приятели“ и отбелязване на 5-годишнината от създаване на клуб „Българче. Срещи с представители на училищата и организации в посочените градове, среща с Посланика на Р България Н.Пр. г-н Недялчо Данчев.

- **Виена, Австрия (16-19.10.2025)** – посещение на изп. директор по покана Българска културно-просветна организация „Кирил и Методий“ по повод честване на 80-годишния юбилей на организацията. Срещи с българските организации във Виена. Среща с Посланика на Р България в Австрия Н.Пр. г-жа Десислава Найденова-Господинова.

- **Норвегия: Ставангер, Осло (23-27.10.2025)** – посещение на изп. директор по покана на Посланика на Р България в Кралство Норвегия Н.Пр. Десислава Иванова по повод откриване на Почетно консулство и назначаване на почетен консул на Р България в гр. Ставангер. Срещи с българските организации в района на Ставангер и Осло.

- **Букурещ, Румъния (28-31.10.2025)** – участие на главен експерт в Международен обучителен семинар за френско-говорещи служители в държавната администрация.

- **Молдова: Кишинев, Комрат, Тараклия (11-14.12.2025)** – посещение на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“ по покана на Асоциацията за развитие на българската общност в Молдова за участие в Европейска конференция за малцинствата. Срещи с българските организации в посочените градове.

Дейности в подкрепа на запазване и съхраняване българското самосъзнание в чужбина

Инициативи на ИАБЧ

- **Представяне на документалния филм за българите в Аржентина „И стигнаха до края на света“ (19.03.2025).** Продукцията е създадена от автора, сценарист и журналист Поля Станчева и представлява едно вълнуващо пътешествие, което проследява съдбата на потомците на българските емигранти, заселили се в Аржентина в началото на миналия век, съхраняващи своята идентичност и култура, въпреки разстоянието от родината. ИАБЧ подкрепи финансово проекта и организира представянето му. Сред официалните лица бяха посланикът на Аржентина в България - Алехандро Майер и Даниел Котини – пълномощен министър и заместник-ръководител на аржентинската дипломатическа мисия, представители на медиите, приятели и гости
- **Откриване на Библиотечно-информационен център на ИАБЧ (15.04.2025 г.).** От момента на създаването си и за 33 години съществуване в агенцията са се събрали голям брой литература, периодични издания, филми и др. мултимедийни продукти, съдържащи информация за историята, развитието и съвременното състояние на българските общности в чужбина. Необходимостта цялото това богатство да бъде описано и подредено във вид, в който може да се използва от по-широк кръг потребители бе назряла отдавна и бе реализирана през 2025 г. с откриването на Библиотечно-информационния център в ИАБЧ. БиЦ е отворен за посетители всеки четвъртък и вече има своите първи посетители.
- **Семинар на тема: „Модел на създаване, управление и комуникация при различни сдружения на българите в чужбина“ (26-27.04. 2025 г.)** Инициативата се проведе съвместно с Българското републиканско самоуправление в Будапеща с цел осъществяване на обмен на опит и добри практики в създаването и управлението на български сдружения в чужбина, споделяне на успешни модели на комуникация и взаимодействие, както и създаване на мрежа за взаимна подкрепа и сътрудничество между различните сдружения. В Програмата на семинара бяха включени презентации от лектори, представляващи различни български общности в чужбина, които споделиха своите знания и опит в специфичните предизвикателства и решения при създаването на сдружения, управлението на организационни структури и ресурси, както и ефективните методи за комуникация и взаимодействие с местните власти и институции. Събитието бе много високо оценено от участниците с пожелание да стане традиционно, като няколко организации предложиха домакинство за следващата среща.
- **Трите конкурса за деца от българските общности в чужбина** – литературен „Стефан Гечев“, за рисунка „България в моите мечти“ и за вокално изпълнение „Любка Рондова – утвърдили се инициативи на агенцията в направлението за приобщаване на най-младото поколение българи зад граница към ценностите на родната култура и духовност.
  - ✓ **Литературен конкурс „Стефан Гечев“, 29 издание** – постъпиха 188 литературни творби в различни жанрове от 16 държави (Унгария, Украйна, САЩ, Австрия, Чехия, Испания, Турция, Франция, Великобритания, Германия, Италия, Румъния, Северна Македония, Молдова, Кипър, България). Присъдени са 62 награди в различните жанрове за трите възрастови групи.
  - ✓ **Конкурс за рисунка „България в моите мечти“, 24 издание** – постъпиха 244 рисунки от 17 държави (Унгария, Украйна, САЩ, Австрия, Чехия, Испания, Турция, Франция, Великобритания, Германия, Италия, Румъния, Северна Македония, Молдова, Кипър, България и Албания). Излъчени са 33-ма наградени и поощрени в различните категории по

възрастови групи, а 15 български неделни училища в чужбина бяха отличени за активно участие на техни ученици в конкурса.

- ✓ **Конкурс за вокални изпълнения „Любка Рондова“**, 15 издание – постъпиха над 130 изпълнения на 603 участници (солисти, вокални групи и ансамбли) от 15 държави (Австрия, Великобритания, Германия, Гърция, Испания, Кипър, Молдова, ОАЕ, Румъния, САЩ, Сърбия, Украйна, Унгария, Франция, Нидерландия), излъчени 41 награди в различните категории по възрастови групи
- По традиция **награждаването на победите се състоя на 7 август в Националния дворец на децата**, след което – отново по възстановена през последните 3 години традиция – носителите на Първите награди отпътуваха за българското Черноморие, където им бе предоставена възможност да съчетаят **летен отдих с интересни и полезни занимания в базата на нашия партньор Сдружение „Духовно огледало“ в с.Бродилово.**
- **Премиера на книга Спас Ташев „Българските общности в Албания и Косово. Обществено-политически процеси и демографски последици (1913 – 2024)“ (24.04.2025 г.)**. Книгата е издадена в рамките на издателската програма на Изпълнителната агенция за българите в чужбина. Сред официалните гости бяха вицепрезидентът на Република България Илияна Йотова, посланикът на Албания в София Инид Мило както и представители на Посолството на Косово в София Буяр Дескай и Бежим Мисини. Онлайн в събитието се включиха и посланикът на Р България в Тирана Н.Пр. Ивайло Киров и г-н Благой Петров от посолството ни в Косово.
- **Четвъртата поредна работна среща между ИАБЧ и представители от българските висши училища, приемащи за обучение студенти от българските общности в чужбина по реда и условията на ПМС 103 (17.09.2025 г.)** За втора поредна година срещата се проведе в сградата на МВНР, а участниците – представители на 22 висши училища от страната бяха приветствани от зам. министъра външните работи г-н Николай Бериевски. Обсъдени бяха най-актуалните въпроси и проблеми, с които се сблъскват висшите училища при приемането и обучението на студенти българи от чужбина. Като най-остър се откри проблемът с недостатъчно добрата езикова подготовка по български език.
- Серия от събития, включени в програмата на **отбелязването на 29 октомври – Ден на бесарабските българи и 1 ноември – Ден на народните будители:**
  - ✓ Възстановена след много години прекъсване Международна конференция „Българите в Северното Причерноморие“ (в съорганизаторство с Одеското научно дружество на българистите, Института за етнография и фолклористика с етнографски музей към БАН и Дружество за връзки с бесарабските и таврийските българи „Родолубец“);
  - ✓ Представяне на алманах „Родолубец“ (съвместно с Дружество „Родолубец“);
  - ✓ Театрализирано представление по сборник с фолклорни текстове „Кортенски приказки“ на нашия сънародник от Молдова Васил Кондов (съвместно с Дружество „Родолубец“);
  - ✓ Празнична програма на терена пред НДК с участие на фолклорните състави от Украйна и Молдова (със съдействието на Министерството на културата)
  - ✓ Изложба на детски рисунки на ученици от Молдова по произведения на български автори, включени в програмата на обучение по български език и литература „На две родини ний чада сме...“, инициатирано от посолството на Молдова в България.;
  - ✓ награждаване на изтъкнатите фолклористи Васил Асенов Радев (България), Степан Стоянов (Молдова) и Николай Куртов (Украйна) с отличия на Агенцията за принос за съхраняването на българската култура в Бесарабия.
- **Проектът „Избирам България“** (Съвместно с Министерство на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта) е мащабна инициатива с продължителен хоризонт, работата върху която започна през 2025 година. Целта на проекта е да мотивира сънародниците ни да се завръщат в България, привличане потенциала и ресурсите на българите в чужбина към усилията за преодоляване на демографската криза и кризата на трудовия пазар и максимално да подпомогне

тези от тях, които вече са взели такова решение. Съществена част от проекта е създаване на единен информационен портал, от който сънародниците ни, желаещи да се завърнат в България, да се информират по всякакви въпроси, свързани с установяването им обратно в страната.

Издателска програма на ИАБЧ

Програмата поставя специален фокус върху популяризиране на български автори, живеещи в чужбина, книги по теми, свързани с историческите общности, етнографски проучвания за традициите и живота на нашите сънародници по света и всичко, което е възможно да бъде полезно за българите, живеещи в чужбина. Подборът на заглавията се извършва много внимателно. Публикуваме книги, които не просто харесваме, а такива, които наистина са важни и приоритет в популяризирането на българската култура и традиции, творчество на български автори с научна или художествена стойност, детска литература, сборници и други. През 2025 г. постъпиха множество заявки за участие в програмата, от които подбрахме следните три заглавия:

- ✓ Фототипно издание на сборника „Български народни песни от Бесарабия“, Христов, Добри, 1875-1914.
- ✓ Марияна Широ̀ва-Симандре (Париж, Франция) „ 5 малки пиеси за деца“
- ✓ Йордан Колев, „Пътеводители за българските паметници, личности и общности на Балканите и извън държавните граници на България“ (част 1 – Чехия, Словакия, Австрия и Хърватия).
- ✓ Анжела Георгиева „Комуникационно изкуство в миграция. Том 1: Южна Америка“,

За последните две заглавия са сключени договори с издателства, а самите книги ще излязат от печат през настоящата година.

Подкрепа на инициативи на български организации в чужбина

Агенцията традиционно подкрепя редица на утвърдили се инициативи на организации на наши сънародници в чужбина, а в рамките на изтеклата година, в резултат на активизиране на контактите с българските организации по света се появиха и нови такива.

Традиционни инициативи:

- **Олимпиада за българските училища в Чикаго, посветена на Апостола на свободата Васил Левски през 2025 г. – 19-то издание**, организирана от Българския културен клуб „Магура“ и Българо-Американския Център за културно наследство в Чикаго. ИАБЧ традиционно предостави образователна и художествена литература по български език и история на България за участниците от 10-те български неделни училища, които се включиха в традиционната олимпиада посветена на Апостола на свободата, проведена в Чикаго, САЩ.
- **Културен фестивал в Малага (22-23.03.2025)** е организиран от Асоциация „Малага България 2010“ и ПБНУ „Родина“. Български и испански групи представиха народни и традиционни танци. Децата от училището рецитираха, пяха и танцуваха. Освен музикалната програма, бяха направени много творчески работилници. Омесени бяха обредни хлебчета, а българските и испанските деца изработиха великденски картички. Представено бе и творчеството на поетесата Милена Стойчева, свързана с Асоциация Т.А.Н.Г.Р.А.-Мадрид. Изпълнителна агенция за българите в чужбина е официален партньор на фестивала. Изпратихме поздравителен адрес и предоставихме на Фолклорна формация „Български ритми“, Малага четири национални костюма.
- **Празник на Мартеницата – Брюксел (22.03.2025)**. Българска културна асоциация – Брюксел и Българско народно училище – Брюксел организираха провеждането на Празник на Мартеницата в Брюксел. В празника се включи българската общност и представители на

асоциации на граждани на Румъния, Молдова, Македония. Агенцията предложи да се създаде малка брошура на български и френски език за смисъла и символите на празника, като изработихме текста на български език, а партньорите го представиха на френски.

- **XXXII Международен детски великденски фестивал – Босилеград, Сърбия (19-20.04.2025 г.).** Агенцията за българите в чужбина е партньор на фестивала вече повече от две десетилетия и го подкрепя, включително и финансово. В настоящото издание на фестивала участваха общо 506 деца от Р. Молдова, Р. С. Македония, Словения, Китай, България и Сърбия.

- Девето издание на **онлайн конкурса за български език за ученици 3-ти и 4-ти клас в български училища в чужбина от Асоциация „Асен и Илия Пейкови“ – Рим и Българско училище „Аз Буки“, Рим – Колефери (10.05.2025 г.).** През 2025 година в конкурса участваха към 60 млади хора от българските общности в Италия, Испания, Великобритания, Германия, Франция, Кипър. ИАБЧ е партньор в инициативата. Предоставени са награди за отличили се.

- **Фолклорен събор „Нишка от корен“, гр. Мюнстер, Германия (17-18.05.2025 г.).** Финансова и информационна подкрепа от страна на ИАБЧ. Програмата на събитието включваше и демонстрация на занаяти като грънчарство, тъкачество, везбарство, щандове за сувенири, шатри с дюкяни, фото-пана от изложба “Родова памет” на етнофотографа Асен Великов, фермерски базар. Съборът обедини 308 участници, от които 60 деца от 17 самодейни танцови групи от Германия, Дания и Нидерландия, за които Агенцията финансира изработката на специални статуетки за всяка фолклорна група.

- **Пето издание на фестивала „С аромат на роза“, Атина, Гърция (16-18.05.2025 г.).** Събитието, организирано от „Арт Премиера“ с председател Юрка Райчева, се проведе под егидата на Посолството на Република България в Атина, Организацията за култура, спорт и младежта на Община Атина и Българския православен храм "Свети Преп. Йоан Рилски Чудотворец" в Атина. ИАБЧ осигури информационна подкрепа и награден фонд.

- **Десето юбилейно издание на Пътуващия събор „На мегдана на другата България“ (06-08.06.2025, Лион, Франция).** Изпълнителна агенция за българите в чужбина е съорганизатор на събитието с финансова и информационна подкрепа. Тази година бе Десетото юбилейно издание на инициативата, която е създадена и придвижвана през годините от Културна асоциация „От Извора“ – Лион с председател г-жа Анита Екенова. Участваха рекорден брой български фолклорни състави – 107 от 18 европейски страни и САЩ. Предложени бяха четири сесии български фолклор в три календарни дни, както и голямо хоро в центъра на Лион на площад Place des Terreaux и гала-концерт на фолклорните формации.

- **Международният фестивал на изкуствата „Българска душа на святата земя“ (Десето издание (10-12.06.2025 г.)** — съвместна инициатива на Арт Салон „Сели“ и Общество „Димчо Дебелянов“ и под егидата на кмета на гр. Бат Ям, Израел, с подкрепата на ИАБЧ. Чрез дейностите се предоставя възможност за обмен на културни традиции и обичаи между двата приятелски народа, а това е начинът за обединяване на българите по света и съхраняване на българските корени. ИАБЧ популяризира фестивала и привлича участници.

- **Фестивал на българката книга в Брюксел, Белгия (14-15.06.2025 г.).** ИАБЧ участва като отпечата изложбата на корици на книги на художника-илюстратор Люба Халева, за да бъдат представени на специална изложба, част от фестивалната програма. Информационна подкрепа, награден фонд.

- **Арт работилница за детски фолклорни състави от Молдова „Бесарабска плетеница“ в Приморско България (14-21.06.2025 г.).** По установила се вече традиция ИАБЧ осигурява за участниците едномеденна екскурзия в Созопол, включваща разходка в кораб, посещение в музей и обяд. Отпечатване на грамоти за всички участници, изготвяне на грамоти за ръководители и за осъществяване на Майсторски класове. Благодарение на сътрудничеството на агенцията с

Етнографския институт към БАН бе командирован специалист за провеждане на мастър клас и лекции.

- **Международен конкурс по четене „Аз Буки Веди“, Лондон, Великобритания — 9-то издание (21.06.2025 г.).** Автор на идеята е Българско училище „Аз Буки Веди“ – Кьолн, като всяко ново издание се провежда в различна държава, с организатор неделно училище. Институционално агенцията подкрепя този конкурс от самото му създаване като статуетката Златното перо се предава на ежегодния домакин на конкурса, избран чрез жребий. Агенцията за българите в чужбина традиционно осигурява наградения фонд на инициативата.

- **Международен литературен конкурс „Вълшебното перо“ (28.06.2025 г.),** организиран от Асоциация „Христо Ботев“, Париж и Българско училище „Иван Вазов“ – Париж за втора поредна година в съорганизаторство с ИАБЧ. Получени 688 литературни произведения на млади български творци от 18 държави: Австрия, България, Великобритания, Германия, Гърция, Испания, Италия, Молдова, Нидерландия, Норвегия, Обединени арабски емирства, Румъния, САЩ, Северна Македония, Украйна, Франция, Чехия, Швейцария. Участие в конкурса записаха ученици от 39 български училища в чужбина и над 100 училища, школи и клубове в България. Изпълнителна агенция за българите в чужбина за втори път бе партньор, като осигури информационна подкрепа за конкурса, награден фонд и две специални награди на най-силно изявили се, които бяха връчени лично от изпълнителния директор.

- **Международен конкурс „Моята бродирана българска риза“ – Рим, Италия.** Поредното издание на конкурса, организиран от Асоциация „Асен и Илия Пейкови“, Рим, събра талантиливи деца от Австрия, България, Великобритания, Испания, Италия, Кипър, Северна Македония и Франция, които се състезаваха в три възрастови групи и в няколко категории – рисунка, художествен текст, мултимедия и снимки. След обявяване на резултатите най-интересните творби бяха представени в Нов български университет в София на **07.11.2025 г.** в рамките на Четвъртата творческа среща на ръководителите на фолклорните състави в чужбина, организирана от Асоциацията на българските фолклорни състави в чужбина и ИАБЧ. На събитието бяха връчени наградите на победителите. Присъства посланикът на Италия в България Марчела Апичела.

- **Международен фестивал на българите по света „Аз съм българче“, 17 издание, Букурещ, Румъния (14-16.11.2025 г.).** Фестивалът се организира всяка година от 2009 г. досега по инициатива на Асоциация за култура „Т.А.Н.Г.Р.А.“ – Мадрид съвместно с Агенцията за българите в чужбина като всяка година домакин на събитието е българска организация в различна държава. През 2025 г. това бе Асоциация „Българче“- Винга, Румъния, а място на провеждането бе столицата Букурещ. В конкурсите от фестивалната програма през 2025 година – литература, рисунка, музикално-словесно творчество, млад фотограф, млад репортер, любопитни факти – участваха над 937 деца от 48 организации. Участниците бяха от Испания, Италия, Румъния, Украйна, Унгария, Сърбия, САЩ, Русия, Германия, Кипър, Гърция, Нидерландия, Чехия, Великобритания, Франция, Сингапур, Ирландия, България. Фестивалът получи финансиране по модул в Национална програма „Роден език и култура зад граница“ на МОН. Изпълнителна агенция за българите в чужбина е партньор в провеждането на фестивала от самото му създаване. Връчва награди-книги на силно изявили се млади хора в конкурсите от фестивалната програма за литература и рисуване.

- **Четвъртия фолклорен събор „Танцов ансамбъл „Българи“- Кипър и приятели“ (04.10.2025 г., Ларнака, Кипър).** На сцената се изяха български танцови и музикални формации от България, Австрия, Германия, Гърция и Кипър, както и гост-участници от България. Фолклорният форум, проведен под патронажа на вицепрезидента на Република България и с подкрепата на ИАБЧ и община Ларнака, събра българи от различни точки на света, за да отдадат почит на музиката, танца и традицията, които свързват поколенията.

Нови инициативи:

- **Първа вечер на българския фолклор в Австрия - 26.04.2025 г. Грац, Австрия.** Събитието е първи по рода си опит да бъде направена една обща инициатива на всички български фолклорни състави в Австрия. Организатор е Българското танцово и културно сдружение „На хорото“ в Грац. Участваха 11 вокални и танцови формации от Виена, Линц, Грац и Залцбург. Събитието бе посетено от Посланика на Р България в Австрия Н.Пр. Десислава Найденова. ИАБЧ участва информационно и с награден фонд.
- **Литературен конкурс, организиран от Посолството на Република България в Бразилия по повод 100 години от установяването на дипломатически отношения между България и Бразилия (април 2025 г.).** Информационна подкрепа, участие в журирането и специална награда на агенцията за отлично представил се участник в конкурса. В конкурса успешно сме привлекли участници от Бразилия, Португалия, Молдова, Турция, Чехия, Франция, Канада, Перу, Гърция, Украйна, Испания, Аржентина, САЩ. Специалната награда на агенцията бе присъдена на ученичка от Канада.
- **Турне на ансамбъла за български фолклор „Чубрица“, Амстердам, Нидерландия** с ръководител г-жа Светла Анастасова (25-31.05.2025 г.) в градовете София, Пловдив и Велико Търново. Информационно подкрепихме турнето на сънародниците ни, а на последния концерт, който бе във Велико Търново, изпълнителният директор връчи на ръководителката на ансамбъла почетен плакет за представянето и популяризирането на българския фолклор и българската духовност в Нидерландия и по случай 20-годишнината на ансамбъла.
- **Международен фолклорен фестивал „С песните на Елена Янкова“ гр. Болград, Украйна (23-27.08.2025).** Инициатор и основен организатор на фестивала е Отделът за култура, спорт, туризъм и младежки дейности към общината в гр. Болград, Украйна, а повод е 200-годишнината от рождението на народната певица Елена Янкова, родена в България, но целия си съзнателен живот и творчески път изкарала в Бесарабия. Участие във фестивала, условие на който бе изпълнение на песни от репертоара на Елена Янкова, заявиха 43 участници от Украйна, Молдова, България и Кипър. Изпълнителна агенция за българите в чужбина отпечата фототипно издание на сборника „Български народни песни от Бесарабия“, издаден през 1914 г., екземпляри от който бяха раздадени на участниците във фестивала, а със специалната награда на ИАБЧ – почетен плакет, бе отличена г-жа Виктория Марчева от Никозия, Кипър.
- **Представяне в България на книгата на български автор от Великобритания, г-жа Клери Костова-Балцер гр. Норич, Великобритания "Джордж Оруел: По следите на пророка" (15.09.2025 г.).** Агенцията осигури залата на провеждане в клуб „Журналист“ на СБЖ, отпечатването на плакатите и изработването на виртуалните покани, които разпрати на нашите партньори и потенциални участници в събитието.
- **Организационно сътрудничество с екипа на Богдан Дарев (САЩ) по линия на популяризиране на неговия филм „Не затваряй очи“, създаден по романа на друг българин от чужбина – Мартин Ралчевски от Великобритания.** ИАБЧ оказва информационно съдействие за премиерата на филма (28.02.2025). Поради големия интерес към картината организирахме ВИП-прожекция за екипа на Вицепрезидента (м. април); допълнителни прожекции в Сиатъл, САЩ в Общинския културен институт "Искър" Искър (м.май). Информационна подкрепа, логистика
- **Изложба на авторски картини с Глаголицата на художничката от Канада Мира Копанаров на тема „Слово за мир“ (29.07.2025 г.).** ИАБЧ предостави за експониране на изложбата фойето „Ротонда“ на 7 етаж на адрес бъл.Дондуков 2а. и осигури информационна подкрепа.
- **Логистична и организационна подкрепа на учредяването в България на Асоциация на българските културни сдружения от чужбина, проведено учредително събрание на 29.07.2025г. в библиотечно-информационния център на ИАБЧ.**

Съвместни проекти с партньори в България

Традиционни инициативи

- За 10-та поредна година подкрепихме нашите партньори от Детска телевизия „Аз мога, аз знам“ в организирането на **конкурса „Златна есен“ – инициатива, насочена към признание на труда на българския учител (12.02.2025)**. Грамоти и медали за принос и отлично представяне в Десетото юбилейно издание на „Златна есен“ получиха 16 български неделни училища САЩ, Унгария, Украйна, Испания, Кувейт, Румъния, Полша, Мароко, Великобритания.
- **Конкурс „Коледа в нас“ 11 издание** — съвместна инициатива на Агенцията с Интернет телевизия „Аз мога, аз знам“ и Националния дворец на децата. По условие българските училища по света изпращат видеозаписи със своите коледни тържества. Участваха наши учители с коледни тържества от различни държави като Франция, Сърбия, Украйна, Испания, Италия, Германия и други. Тържеството не бе организирано поради невъзможност от страна на организаторите, но отличените бяха обявени на страницата на интернет телевизията „Аз мога, аз знам“. Награди бяха присъдени на ръководители на български училища в Мадрид и Мостолес (Испания, Мюнхен (Германия), Париж (Франция) и с. Вайсал (Украйна).
- В дните **25-26 април 2025 г.** ИАБЧ организира съвместно със Сдружение „Духовно огледало“ **второто издание на работилница „Балкански слънца“**. Тази година проектът бе реализиран сред сънародниците ни в Албания – в градовете Тирана и Поградец. Работилницата в град Тирана се проведе на 25 април в хотел „Вила София“ на почетния консул на Р. България в Албания г-н Селим Ходжай. На откриването присъстваха посланикът на Р. България в Тирана, г-н Ивайло Киров, представители на българската общност и 24 деца, които рисуваха слънца. На работилницата в град Поградец на 26 април, присъстваха учителят по български език Нучи Гроздани и децата, които той обучава. Работилницата приключи с много запознанства, усмивки и прекрасни творби, нарисувани от децата.
- **XX юбилейна Среца на българските медии в чужбина** се поведе в България на **24-26 май 2025 г.** (София и Вършец). Форумът традиционно се организира от Българска телеграфна агенция и се проведе присъствено и онлайн като в него участваха български журналисти от 25 държави по света, включително и от България. Сред тях са 46 представители на 34 българоезични медии от различни краища на света. В рамките на срещата изпълнителният директор представи работата на Агенцията с българските медии в чужбина през годините, най-новите ни инициативи и проекти, за които имаме нужда от тяхната подкрепа в популяризирането. За пореден път бе повдигнат въпросът за финансово подпомагане на българските медии в чужбина, в отговор на което бе обърнато внимание на необходимостта да се обединят като предпоставка за начало на институционален диалог.
- **Международен младежки медиен фестивал „Арлекин“ (19-24.06.2025 г., Варна)**. ИАБЧ подкрепя фестивала от неговото създаване и имаме ефективно сътрудничество и взаимодействие през годините. През 2025 г. фестивалът събра над 150 ученици от страната и чужбина. За поредна година в него се включиха младежи с изявен талант и умения в телевизионното и филмовото изкуство. Освен участници от България в събитието се включиха и млади таланти от Грузия, Кипър, Естония и Сърбия, което допринесе за още по-богатото международно присъствие и културен обмен. Наши сънародници от Кипър участваха с дигиталния си проект, който бе отличен в литературния конкурс на агенцията „Стефан Гечев“ 2025 г. В международното жури взеха участие наши изявени сънародници от Република Сърбия и други страни.
- **Проект „Език свещен на моите деди...“ на Национален дарителски фонд „13 века България“** за подкрепа на българските неделни училища в чужбина. Постъпиха 22 проекта от български училища в чужбина. Изпълнителна агенция за българите в чужбина участва в оценяването им. Бяха одобрени 5 проекта – два от Испания (Тарагона и Мадрид), един от Франция

(Париж), един от САЩ (Чикаго) и Гърция (Атина). Реално финансиране получиха 4 училища, тъй като кандидатът от Атина се отказа поради невъзможност да се отчете в срок.

- **Международен младежки фестивал „Музите“ (Созопол, 5-15.07.2025).** Фестивалът се осъществява с подкрепата на община Созопол и Изпълнителната агенция за българите в чужбина и е под патронажа на вицепрезидента на Република България г-жа Илияна Йотова. Изпълнителната агенция за българите в чужбина подкрепя фестивала от 16 години, като през всички тези години на ефективно партньорство успяваме на осъществим подкрепа и участие на различни танцови ансамбли, певци, културтрегери, театрали от българските общности в света. През тази година Изпълнителната агенция за българите в чужбина участва с няколко инициативи в рамките на фестивала, като са привлечени за участие български обичани творци от различни сфери на от Франция, Молдова, Германия, Италия. Финансово поехме участието на фестивала на две танцови групи от Молдова.

- **Банско джаз Фестивал 2024 – 27 издание (1-10.08.2025).** Продължава партньорството на Изпълнителната агенция за българите в чужбина с Асоциацията „Фестивалите в България“ за 28-мото издание на Банско джаз Фестивал – 2025. През тази година във фестивала взеха участие трима български музиканти от чужбина: Кристиан Александров от Канада, както и Петър Славов и Христо Вичев от САЩ, които бяха наградени със специални плакети от Агенцията, връчени от заместник-изпълнителния директор на ИАБЧ.

- **XXVII издание на Международния фестивал на любителските комедийни театри, пантомима и сатира „Велко Кънев“ – Тополовград (23-29.09.2024 г.),** организиран от Община Тополовград и читалище „Св. Св. Кирил и Методий-1894“. ИАБЧ традиционно осигурява участието във фестивала на самодейни театри от българските общности в чужбина. В тазгодишното издание на фестивала участваха самодейни състави гр.Тараклия (Молдова), Цариброд (Сърбия), Перуджа (Италия) и Торонто (Канада) – общо около 35 души.

Нови инициативи:

- **На 17.02.2025 в Пловдив отбелязахме 15 години от създаването на Интернет радио за българите по света „Татковина“** – дългогодишен партньор на агенцията. Събитието бе съчетано и с 5 години от началото на пътуващата изложба „Заедно по пътя на Кирил и Методий“, създадена по идея на радио „Татковина“ и обиколила десетки локации с българи по света.

- **Организационно сътрудничество с екипа на Васил Барков (Украйна) по линия на популяризиране на неговия филм „Крайт на реката“.** ИАБЧ оказва **информационно и логистично съдействие за премиерата на филма (24.04.2025).**

- **По случай 175 г. от раждането на Патриарха на българската литература Иван Вазов ИАБЧ заедно с Къщата музей „Иван Вазов“ в София организираме Национален детско-юношески конкурс за най-добър рецитатор на стихове на Иван Вазов „И моите песни все ще се четат...“.** Видеоклипове със свои рецитали за участие в конкурса изпратиха 151 деца на възраст от 5 до 18 години, от които 62 – от нашите общности в Германия, Гърция, Молдова, Украйна и Белгия. С Първа, Втора и Трета награда бяха отличени 21 участници (9 от България и 21 – от българските общности в чужбина). Наградите бяха връчени на рождения ден на поета 9 юли пред паметника му, като наградените деца имаха възможност да на живо да рецитират негови стихове. ИАБЧ участва в цялостната организация на конкурса, журирането, отпечатването на грамоти и част от наградния фонд.

- **На 23-26 юли 2025 г. във Велико Търново се проведе Първият фестивал на българските фолклори състави от чужбина в България.** Фестивалът е съвместна инициатива с Асоциацията на българските фолклорни състави в чужбина (АБФСЧ) и ЦИОФФ България. Участваха представители на 23 фолклорни състава от различни страни (около 120 души), като Изпълнителна

агенция за българите в чужбина заплати нощувките на сънародниците във Велико Търново. Фестивалът постигна огромен успех и широка медийна разгласа.

Материална подкрепа на културни и образователни инициативи

Изпълнителна агенция за българите в чужбина традиционно осигурява на българските организации по света литература, учебни помагала и материали за културни и образователни инициативи като също така подпомага дейността на задграничните представителства. Въпреки наличието на няколко програми на МОН, финансирани с милиони, сънародниците продължават да се обръщат към нас и Изпълнителна агенция за българите в чужбина традиционно осигурява на българските организации по света литература, учебни помагала и материали за културни и образователни инициативи. Подпомагаме също така и нашите посолства в чужбина. В рамките на отчетния период сме предоставили различни видове материали:

• *Предоставяне на книги, помощни материали, значки, флагчета, карти, дискове и др. от фонда на ИАБЧ на:*

- ✓ Албания, Литературно четене, Дуръс;
- ✓ Асоциация „Асен и Илия Пейкови“, Рим, Италия;
- ✓ Асоциация „Малага България 2010“, Малага, Испания;
- ✓ Асоциация за подпомагане на имигранта „Рила“, Бургос, Испания;
- ✓ Библиотека „Христо Ботев“, Кишинев, Молдова;
- ✓ Библиотека на Конгреса на САЩ за българския отдел, Вашингтон, САЩ;
- ✓ Българско неделно училище (БНУ) "Дунав", Линц, Австрия;
- ✓ БНУ "Никола Вапцаров", Грац, Австрия;
- ✓ БНУ "Св. Иван Рилски", Кеймбридж, Великобритания;
- ✓ БНУ "Св. св Кирил и Методий", Мюнхенгладбах, Дортмунд, Германия;
- ✓ БНУ "АБВ Учебна академия", Атина, Гърция;
- ✓ БНУ "Васил Левски", Атина, Гърция;
- ✓ БНУ "Паисий Хилендарски", Атина, Гърция;
- ✓ БНУ "Св. св. Кирил и Методий", Атина, Гърция;
- ✓ БНУ "Ян Бибиян", Стокхолм, Швеция;
- ✓ БНУ „Аз Буки“, Рим-Колеферо, Италия;
- ✓ БНУ „Бачо Киро“, Алкоркон, региона на Мадрид, Испания;
- ✓ БНУ „Васил Левски“, Сан Аугустин дел Гуадалаикс, региона на Мадрид, Испания;
- ✓ БНУ „Г.С.Раковски“, Викалваро, региона на Мадрид, Испания;
- ✓ БНУ „Д-р Петър Берон“, Леганес, региона на Мадрид, Испания;
- ✓ БНУ „Иван Вазов“, Лион, Франция;
- ✓ БНУ „Иван Вазов“, Париж, Франция;
- ✓ БНУ „Иван Станчов“, Лондон, Великобритания;
- ✓ БНУ „Извор“, Антверпен, Белгия;
- ✓ БНУ „Кирил и Методий“, Париж, Франция;
- ✓ БНУ „Никола Вапцаров“, Никозия, Кипър;
- ✓ БНУ „Паисий Хилендарски“, Лимасол, Кипър;
- ✓ БНУ „Паисий Хилендарски“, Париж, Франция;
- ✓ БНУ „Пейо Яворов“, Милано, Италия;
- ✓ БНУ „Райна княгиня“, Бургос, Испания;
- ✓ БНУ „Родина“, Малага, Испания;
- ✓ БНУ „Родна реч омайна“, Париж, Франция;
- ✓ БНУ „Родна реч“, Ставангер, Норвегия;
- ✓ БНУ „Родна реч“, Осло, Норвегия;

- ✓ БНУ „Родна стряха“, Арадипу, Кипър;
- ✓ БНУ „Родолюбче“, Торонто, Канада;
- ✓ БНУ „Св. Климент Охридски“, Лимасол, Кипър;
- ✓ БНУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Лисабон, Португалия;
- ✓ БНУ „Слово“, Саутхемптън, Великобритания;
- ✓ БНУ „Слово“, Улвърхемптън, Великобритания;
- ✓ БНУ „Христо Ботев“, Алкала де Енарес, региона на Мадрид, Испания;
- ✓ БНУ „Христо Ботев“, Нью Йорк; САЩ;
- ✓ БНУ „Христо Ботев“, Салерно, Италия;
- ✓ БТЛ „Васил Левски“, гр. Кишинев, Молдова;
- ✓ Българо-белгийско сдружение „Орфеус“, Брюксел, Белгия;
- ✓ Българо-Швейцарска асоциация за култура, Веве, Швейцария;
- ✓ Българска културно-просветна организация „Кирил и Методий“, Виена, Австрия;
- ✓ Българска църковна община Св. Богородица гр. Малмьо, Швеция;
- ✓ Български общности в Бразилия;
- ✓ Български организации в Хелзинки, Финландия;
- ✓ Български учебен център „Знание“, Чикаго, САЩ;
- ✓ Български фолклорен ансамбъл „Димитровче“, Торонто, Канада;
- ✓ Българските сдружения в Казахстан;
- ✓ Българско културно дружество „Зорница“, Любляна, Словения;
- ✓ Българско съботно училище „АБВ“, Единбург, Шотландия;
- ✓ Детски фолклорен състав „Малките приятели“, Лондон, Великобритания;
- ✓ Косово, за учениците в курсовете по български език в Драгаш и Призрен.
- ✓ Културен център „Магура“ Чикаго, САЩ;
- ✓ Малко българско училище в Чикаго, САЩ;
- ✓ Международен фестивал на поетичния театър, Русе, България;
- ✓ Младежки център „Васил Левски“, гр. Тараклия, Молдова;
- ✓ Неделни училища при дружество „Тракия“, Одеса, Украйна;
- ✓ Немско-българско културно дружество „Иван Вазов“, Есен, Германия;
- ✓ Общински център изучаване на български език в гр. Лунд, Швеция;
- ✓ Португалско-българска асоциация, Лисабон, Португалия;
- ✓ Първото БНУ в Единбург „Надежда Станчов Лейди Мюър“, Единбург, Шотландия;
- ✓ Съюза на банатските българи, Стар Бешенов и Винга/Банат; Румъния;
- ✓ Танцова група „Самодиви“, Нюрнберг, Германия;
- ✓ Теоретичен лицей "Христо Ботев" с. Валя Пержей, Молдова;
- ✓ Фестивал на детската книга, Сливен, България (за участниците от чужбина);
- ✓ Фолклорен състав „Родина“, Отава, Канада.

• **Закупени и предоставени български национални носии на:**

- ✓ БНУ „Недежда Станчева лейди Мюър“ в Единбург, Великобритания (блузи с фолклорни мотиви);
- ✓ Българско културно и образователно дружество „Свети Иван Рилски“, Кеймбридж, Великобритания;
- ✓ Българско училище „Пейо Яворов“, Милано, Италия;
- ✓ Българско училище „Христо Ботев“, Торент, Испания;
- ✓ Детско-юношеска група към Българска църковна община „Св. Богородица“, Малмьо, Швеция;
- ✓ Клуб за български народни танци "Хопа-Тропа, Иха-Ха", Китченер, Онтарио, Канада

- ✓ Младежки център „Васил Левски“, Тараклия, Молдова;
- ✓ Сдружение „Бъдеще“, Касел, Германия;
- ✓ Фолклорен състав "Канатица", Вьове, Швейцария (блузи с фолклорни мотиви);
- ✓ Фолклорна формация „Български ритми“, Малага, Испания
- ✓ Фолклорните ансамбли към Болградския районен съвет – по случай 205-та годишнина от основаването на Болград, Украйна.

Отличаване с почетни знаци и отличия

Също важна част от дейността на институцията, тъй като по този начин засвидетелстваме на нашите сънародници, че дейността им по запазване на българската идентичност и култура е оценена в България, което, на свой ред е стимул за по-нататъшните им усилия. За отчетния период са дадени 74 отличия, от които:

Отличие „Българка на годината Света Злата Мъгленска“ – 2024:

С решение на Комисия, утвърдена със заповед на изп. директор, авторската бронзова статуетка и ръчно изработената икона на Света Злата Мъгленска тази година отидоха при г-жа Анита Екенова – създател и ръководител на танцов състав “От извора“ – Лион, Франция и инициатор на Пътуващия събор „На мегдана на Другата България“, който през 2025 г. проведе своето 10-то юбилейно издание.

Златна значка на ИАБЧ - 3:

- Васил Радев, Молдова, хореограф с 20 годишна кариера в Молдова, за значителен принос за българското фолклорно изкуство и по случай 90-годишния юбилей;
- Калинка Кюппер, основател на Немско-българско културно дружество „Иван Вазов“, Есен, Германия – за цялостната ѝ дейност по сплотяване на българската общност и популяризиране на българската култура в Германия – по повод 50-годишната на дружеството;
- Тошо Дончев, гл. редактор на сп. „Хемус“, Унгария – за неограничен принос в популяризирането на българската култура в Унгария и във връзка с навършване на 80 години.

Сребърна позлатена значка на ИАБЧ - 2:

- Николай Куртов, с. Камчик, Одеска област, Украйна – за принос за възраждането на българското движение в Украйна и по случай 75-годишния юбилей,
- Соня Арабаджиева, Мелбърн, Австралия – за значителен принос в популяризирането на българския фолклор в Австралия и Нова Зеландия и във връзка с честване на 70-годишния юбилей.

Почетен плакет на ИАБЧ – 20:

- Анна Стойчева, съпредседател на инициативата „Български концертни вечери в Ню Йорк“;
- БНУ „Дунав“, Линц, Австрия – по повод 20 г. от създаването;
- БНУ „Паисий Хилендарски“, Атина, Гърция – по случай за 15-годишнина от създаването;
- БНУ „Родолубче“, Торонто, Канада – по случай 10-години от неговото създаване;
- БНУ „Христо Ботев“, Ню Йорк – по случай 20-годишнината от неговото основаване;
- Български учебен център „Знание“, Чикаго – за организирането на родолюбиви инициативи и съхранение на българската духовност и култура през неговата 20-годишна активна просветителска дейност;
- Българския фолклорен ансамбъл „Димитровче“, Торонто – по случай неговата 15-годишна активна сценична дейност;

- Българско културно-просветно дружество „Св.св. Кирил и Методий“, Виена, Австрия – за значителен принос в консолидирането на българската общност в Австрия и по популяризиране на българската просвета и култура, във връзка с 80-годишнината на дружеството;
- Виктория Марчева – Специална награда за отлично представяне в Международния фолклорен фестивал „С песните на Елена Янкова“ и с благодарност за съхраняването на културни традиции.
- Клуб на българските жени и семейства в Хамбург, Германия – по случай 20-годишнината от създаването;
- Културен център „Магура“, Чикаго, САЩ – по случай 20-годишното издание на Олимпиадата, посветена на Апостола на свободата - Васил Левски;
- Малко българско училище в Чикаго, САЩ – по случай 15-годишнината от неговото основаване;
- Немско-българско културно дружество „Иван Вазов“, Есен, Германия за съхраняване и популяризиране на българската духовност и култура зад граница и във връзка с 50-годишнината от създаването;
- Олга Колот, Украйна – за принос в съхраняването на българско съзнание, език и културна идентичност и по случай 50-годишния юбилей;
- Сдружение „Македонско-българско приятелство“, Битоля – във връзка с 15-годишнината от създаването;
- Степан Стоянов, Молдова, заслужен деятел на изкуството на Република Молдова – за значителен принос в съхраняването на българско народно музикално изкуство и възпитанието на поколения българи в Молдова в духа на българските традиции и култура;
- Танцова група „СамоДиви“, Нюрнберг, Германия – по случай 20-годишнина от създаването;
- Фолклорен състав „Родина“, Отава, Канада – по случай неговата 25-годишна активна сценична дейност;
- Фолклорна формация „Чубрица“, Амстердам – за представянето и популяризирането на българския фолклор и българската духовност в Нидерландия и по случай 20-годишнината на ансамбъла;
- Хор „Родолубец“, с. Валя Пержей, Молдова – за принос в съхраняване на българския фолклор и по случай 20-годишнината от създаването.

Представителни плакети – 12, от които 6 – придружени с ръчно изработена икона на Света Злата Мъгленска (малък формат) – за носителките на специалните отличия в рамките на кампанията „Българка на годината Света Злата Мъгленска“:

- Анита Екенова – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за спечелено онлайн гласуване „Любима българка на публиката“
- Деница Попова, Германия, за представително участие в XIII-ти Международен кино и телевизионен фестивал „Славянска приказка“;
- Живка Бубалова-Петрова, Чикаго, САЩ – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за принос в съхранението и популяризирането на българския език и духовност;
- Илияна Илиева-Дъбова, Реус, Испания – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за принос в съхранението и популяризирането на българския език и духовност;
- Кина Бъговска, Чикаго, САЩ – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за принос в съхранението и популяризирането на българска култура и духовност;
- Кристиан Александров, Канада – за участие в Банско джаз Фестивал 2025;

- Лиляна Зафирова, Будапеща – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за цялостен принос в популяризирането на българската култура зад граница;
- Надежда Бюзе, Офенбах – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за принос в обединението на българската общност в Германия и популяризирането на българската култура зад граница;
- Нина Василева-Занешев, Виена, Австрия – Специално отличие в рамките на кампанията „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ за принос в съхранението и популяризирането на българското фолклорно и духовно наследство;
- Петър Славов, САЩ – за участие в Банско джаз Фестивал 2025;
- Роси МакКий, САЩ, за представително участие и продуциране на документалния филм „Шампионът на Тихия океан“ в XIII-ти Международен кино и телевизионен фестивал „Славянска приказка“;
- Христо Вичев от САЩ – за участие в Банско джаз Фестивал 2025.

Почетен медал „Паисий Хиленарски“ – 9:

- Биляна Христова, ръководител на Танцов клуб “Вити гайтани”, гр. Монреал;
- Божидар Абрашев, основател, художествен ръководител и диригент на българския хор-Виена;
- Дарина Тонкова, дългогодишен ръководител на БУ "Дунав" – Линц, Австрия;
- Диана Пиперова, създателка на инициативата „Непознатата Виена“, член на Управителния съвет на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- д-р Константин Лазаров Вълчев – почетен председател на настоятелството на Българската източно-православна църква „Св. Димитър“ – Брамптън, Канада.
- Елица Ценова, главен редактор на българския културно-информационен блог „Меланж Булгарен“, член на Управителния съвет на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Искра Шварц, зам. председател на организацията, член на Управителния съвет на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия от 1988 г.;
- Констанца Петрова, художествен ръководител и диригент на българския хор-Виена, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Станка Костова, активен член на организацията, член на Управителния съвет и на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия от 2006 г.

Почетен медал „Иван Вазов“ – 13:

- Александра Зидарова, главен секретар на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия, член на Управителния съвет;
- Бронислав Ликоманов, художник, скулптор и анимационен режисьор, Лос Анджелис, САЩ;
- Български хор в Лондон по случай 25-годишнината от неговото създаване;
- Васил Михалев, изпълнителен директор на Българо-Американската Културно-Образователна Фондация (ВАСЕФ);
- Галя Милева, художествен ръководител и хореограф на фолклорна формация „Пендари“, член на Управителния съвет БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Ивета Антониева-Ескандел, бивш председател на българското студентско дружество „Проф. Асен Златаров“, понастоящем член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Кольо Цанев, Варшава, Полша – за дългогодишната му дейност за разпространение на българския фолклор и традиции;

- Лили Паслиева, основател и ръководител на БУЦ „Знание“ – по случай 20-годишнината на БУЦ „Знание“;
- Лина Гладийска-Георгиева, художествен ръководител и режисьор на Българското театрално студио в БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Мария Апостолова, артистичен директор на Българския културен център в Сиатъл, САЩ;
- Мата Атанасова, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия;
- Пенка Кунева, изтъкната българска композиторка и оркестратор, активен популяризатор на българската класическа музика;
- Христина Лазарова, зам. ръководител на българското театрално студио, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия.

Почетна грамота на ИАБЧ - 39:

- Асоциация "Канатица", Вьове, Швейцария – по повод 5 години от създаването им;
- Асоциация „Българска култура и образование“ и ПБУ „Иван Вазов“ гр. Арма, Великобритания;
- Асоциация „Българска култура и образование“ и ПБУ „Иван Вазов“ от гр. Арма, Северна Ирландия, Великобритания – по случай 10-годишнината от създаването на училището;
- БНУ „Букваран“ Лондон, Великобритания – по случай 15-годишнината от неговото създаване;
- БНУ „Родна стряха“, Арадипу, Кипър – по случай 10-годишнината от създаването;
- БНУ“ Христо Ботев“, Аугсбург, Германия – по случай 10-годишнината от създаването;
- Българската асоциация в Синсинати, щат Охайо, САЩ – по случай 10-годишнината от нейното основаване;
- Български фолклорен център „Нашенци“, гр. Калгари, Канада;
- Българско училище в Мьонхенгладбах, Германия – по случай 10-годишнината от създаването;
- Българско школо „Розова долина“ в Тотъм, Лондон – по случай 15-годишнината от неговото създаване;
- Веселин Велинов, член на българския литературен кръжок, сценарист и постановчик в българското театрално студио към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Гергана Шолова, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия, активен участник в българския хор и в литературния кръжок – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Група за български народни танци „Раз-два-три“, Любляна, Словения – по случай 10 г. от създаването;
- Детска занималня „Бяла спретната къщурка“ към посолството на България в Любляна – по случай 10 г. от създаването;
- Дружество „Обединени българи в Косово“ – по повод 10-годишнина от създаването;
- Дружество за българо-албанско приятелство, в гр. Корча – по случай 10 години от създаването;
- Ева Цветкова, създателка и ръководителка на ателие за рисуване към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Елисавета Григорова, член на българския литературен кръжок на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Ива Йонова, дългогодишна активистка на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;

- Катя Кирилова, президент на Българо-Американския Културен Център в Сарасота, щата Флорида – по повод 10-годишната ѝ активна родолюбива дейност;
- Културен център „Магура“, Чикаго – по случай 10-годишнината от неговото основаване;
- Мартин Тенев, член на Управителния съвет на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия, инициатор и организатор на две поредни „Срещи на родна земя“ – Бургас 2024 и Бургас 2025 – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Моника Янева, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия от 2019 до 2023 г., организатор на лятната „Среща на родна земя – Пловдив“ – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Нели Гербафсиц, ръководителка на групата за автентични народни песни „Леле мале“ към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Първо българско училище „Лейди Надежда Станчова Мюър“, гр. Единбург, Великобритания – по случай 10-годишнината от неговото създаване;
- Рами Спасов, член на ръководството на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия от 2017 г. и актьор в българското театрално студио;
- Росена Вуцова, създателка и ръководителка на основаното през 2023 г. българско философско дружество към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия, дългогодишна активистка на организацията – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Самодеен фолклорен ансамбъл „Фолклорна магия“, Лондон, Великобритания – по случай 10-годишна сценична дейност;
- Сдружение „Българи зад граница“, Лимасол, Кипър – по случай 10 годишнината от създаването;
- Славена Николова, създателка и ръководителка на Българския читателски клуб към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Стойно Драгнев, активен член на организацията, един от ръководителите на фолклорна формация „Пендари“ към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Сузана Йорданова, дългогодишен член и ръководител на българския литературен кръжок към БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Танцов клуб „Вити гайтани“, гр. Монреал, Канада;
- Татяна Сърбинска, Бостън, САЩ – по повод отбелязване на 25-годишнината от създаването на вокален ансамбъл „Диви жени“ в Бостън;
- Театрална работилница в Лондон, Великобритания – по случай 10-годишна сценична дейност;
- Театрална формация „Зад Океана“, Торонто – по случай 10 години от създаването;
- Теодора Милева, активен участник в културната дейност на БКПО „Св. Св. Кирил и Методий“ – Виена, Австрия, основател и председател на младежкото дружество към организацията – във връзка с честването на 80-годишнината на организацията;
- Тихомир Борисов, Молдова – за принос в съхраняването и популяризирането на българската култура и традиции и по случай 20 години от създаването на хора;
- Фолклорна формация „Хоротропци“ и неговия художествен ръководител Веселка Василева, гр. Лос Анджелис, САЩ.

Поздравителни адреси – 43:

- IV Традиционен фолклорен събор в Ларнака, Кипър;
- Асоциация „Българска култура и образование“ и Първо българско училище „Иван Вазов“ в гр. Арма, Северна Ирландия, Великобритания по случай 10-годишнината на училището.
- Асоциация „Малага България 2010“, Малага;
- Асоциация за българска култура, Брюксел;
- Благотворителна организация „Малката България“ и участниците във Втория Българския събор „Кеймбридж пее и танцува“ – 2025;
- БНУ „АБВ Учебна академия“, Атина, Гърция – по случай 24 май;
- БНУ „Васил Левски“, Атина, Гърция – по случай 24 май;
- БНУ „Паисий Хилендарски“, Атина, Гърция – по случай 24 май;
- БНУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Атина, Гърция – по случай 24 май;
- БНУ „Азбукарче“ в Полис Хрисохус, Кипър – по случай 17 години от създаването;
- БНУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Атина, Гърция – по случай Деня на будителя и провеждането на Международна конференция „Изкуствен интелект в образованието“;
- БНУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Истанбул, Турция – по случай 10 години от създаването;
- Българо-гръцки културен маратон „Камък и вода“ 2025 София – по случай четвъртото издание на форума;
- Български хъб Айндховен, Айндховен, Нидерландия;
- Българския културно-информационен център в Скопие – по случай коледното им тържество;
- Българско народно училище, Брюксел;
- Българско училище „Пейо Яворов“, Милано;
- Българско училище „Св. Седмочисленици“, Тарагона, Реус;
- Деана Иванова, председател на Асоциация за култура „Т.А.Н.Г.Р.А.“- Мадрид;
- Катя Кирилова, президент на Българо-Американския Културен Център в Сарасота, щата Флорида, и участниците във Великденското тържество в района на Флорида – по случай тържественото отбелязване на тяхната 10-годишнина;
- Кирил Кутин, Ставангер, Норвегия – за встъпване в длъжност като почетен консул на Република България в Норвегия;
- Клуб на българските жени и семейства в Хамбург – по случай мартенските празници;
- Културен клуб „Българче – 2020“, Ларнака, Кипър – по случай 5-годишнина;
- Културно дружество „Дания -България“ в Орхус – по повод 50 години от създаването му;
- Литературен форум на българските творци София-Берлин;
- Малко българско училище в Чикаго, щата Илинойс, САЩ – по случай навършването на 15-та годишнина на активна просветна дейност;
- Мариана Парзулова – благодарност за дългогодишното ни сътрудничество и значим принос към съхраняването и развитието на българския език, литература и култура в чужбина;
- Мариола Георгиева, председател на Асоциация „Асен и Илия Пейкови“, Рим;
- Надежда Славова, председател на Италиано-българска асоциация в Аbruцо, Пескара;
- Немско-Българско сдружение „Дунав“, Бремен, Германия – по случай 10-годишнина на традиционното хоро;
- Николай Николов, председател на Асоциация Малката България в Централна Италия“, Перуджа;
- Организаторите и участниците в първата ученическа конференция „Българските следи във Великобритания“ в гр. Лондон, Великобритания;
- Организаторите и участниците на литературното четене в Дуръс и Елбасан, Албания;
- Организаторите и участниците на литературното четене в Косово за 24-ти май;

- Организаторите и участниците на Олимпиада “Васил Левски” в Чикаго, САЩ в лицето на Българо-американския център за културно наследство и културен център “Магура” – във връзка с отбелязването на 151-годишнина от подвига на Апостола на свободата от учениците от българските училища в Чикаго;
- Организаторите на фестивала “С аромат на роза”, Атина, Гърция – по случай петото издание;
- Организаторите на Фолклорния събор „Нишка от корен“, гр. Мюнстер, Германия;
- Румяна Давидова, училищен ръководител в Българско училище „Св.Св.Кирил и Методий“, Лисабон;
- Сдружение „Трибуна“, Северна Македония – за 5-годишнината от създаването;
- Сънародници във Варберг и Гьотеборг, Швеция - по случай 24 май;
- Третия фестивал на българската художествена литература в Хамбург, организиран от Клуб на българските жени и семейства в Хамбург, Германия;
- Фолклорна формация „Сборенка“, Ротердам;
- Църковното настоятелство на Храма „Св. Йоан Рилски“, Чикаго – по повод приобщаването на църквата към Българската православна църква.

IV. УСТАНОВЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ПРОИЗХОД

на чужди граждани, за целите на изпълнение на държавната политика в сферата на образованието, установяването в България и осигуряване достъп до пазара на труда.

Това е другата съществена част от дейността на агенцията. Освен това, дейността по удостоверяване на българския произход за придобиване право на обучение в България по реда условията на ПМС 103/1993 г., на продължително и постоянно пребиваване в страната, за трудоустройство при облекчени условия на основание български произход и др. се осъществява единствено от ИАБЧ от нея пряко зависи изпълнението на ангажиментите по различни политики за българите в чужбина на МОН, МВР и МТСП.

Удостоверителна дейност

- През 2025 г. **общо приетите заявления са 1377 бр.**
- От тях приети **за виза „Д“**, която е необходима за последващо кандидатстване за статута постоянно пребиваване в България – **254 бр.** Съпоставими по брой подадени заявления са Украйна (53), Сърбия (42), Албания (32) и Република Северна Македония (30). Внимание заслужава фактът, че тази година **подчертан интерес към удостоверяването на българския произход започнаха да проявяват кандидати от Държавата Израел** – общо 18 подадени заявления, от които виза Д, са 15. Както обикновено кандидатстващите от други държави са единици: Казахстан – 5 бр., Турция – 3 бр., Молдова – 2 бр. и Беларус, Босна и Херцеговина, САЩ и Туркменистан – по 1 бр. приети заявления.
- **Издадените удостоверения за български произход са общо 1410⁵ бр.** От общия брой издадени удостоверения, **тези за виза „Д“ са 240** (увеличение спрямо предходната година с 65 бр.). Разпределението по държави може да се приеме, че отговаря на очакванията: най-много удостоверения са издадени на граждани на Украйна – 563. Това на първо място са студенти по ПМС 103, получили УБП за придобиване на статута на продължително пребиваване, наши сънародници, подали документи за постоянно пребиваване по линия на улеснения достъп до пазара на труда,

⁵ Броят на издадените УБП е по-голям от броя на приетите в рамките на годината за сметка на преписки, останали необработени през 2024, изпращани на допълнителна проверка или чакащи допълнителни документи

както и такива, избрали България за местоживеене след началото на пълномащабната война на Русия срещу Украйна. Приблизително по същия начин стоят нещата и с гражданите на Сърбия от български произход, на които през 2025 г. са издадени 423 удостоверения, което е с почти 100 повече от миналата година (326). От издадените 128 УБП на граждани на РС Македония, 39 – на българи от Молдова, 48 – на Албания и 38 – на граждани на Косово преобладаващо са удостоверения за продължително пребиваване на студенти по ПМС 103. Не са изненада и 6 издадени удостоверения и на сънародници от Турция.

- По-скоро като инцидентни могат да бъдат квалифицирани заявленията за УБП, постъпили от граждани на Азербайджан – 2 бр., Туркменистан – 2 бр., Босна и Херцеговина, САЩ, Черна гора и дори Сингапур – по 1 бр.

- Вече може да се разглежда като тенденция засилването на интереса за придобиване на постоянно пребиваване в България на 8 (отново като миналата година) граждани на Беларус от български произход, и 27 (три пъти повече от миналата година!) – на Израел. От друга страна, процентът на издадени УБП на граждани на Руската Федерация от 16, 5% от общия брой издадени удостоверения през 2024 г. е намалял на 8,5 % през 2025 г. – 118.

- В този контекст би било интересно да обобщим и в кои консулски служби най-много кандидатстват сънародниците ни за виза „Д“. Най-много наши сънародници са подали документи за получаване на виза Д в консулските служби в Руската Федерация (Москва – 44 и Санкт Петербург – 9), в Сърбия (Белград – 9 и Ниш – 38), в Тирана, Албания – 32, както и в Република Северна Македония (29 в Скопие и 2 в Битоля). В също време за тези четири държави, както и за Украйна (Одеса – 14 и Киев – 1) и за Молдова (Кишинев 3 и Тараклия 1) може с висока степен на сигурност да се предполага, че там документи за виза Д са подавали граждани на съответните държави. Наблюдението на експертите в ИАБЧ показва, че по-голяма част от заявленията за издаване на УБП и, съответно, издадените такива и изпратени в останалите консулски служби (Букурещ, Румъния – 10 бр., Варшава, Полша – 9 бр., Астана, Казахстан – 5 бр., Молдова (Кишинев и Тараклия) – 4 бр., Лисабон, Португалия – 3 бр., Тел Авив, Израел -3 бр., Гърция (Атина и Солун) – 4 бр., Турция (Анкара, Одрин и Истанбул) – 4 бр., ОАЕ Абу Даби и Дубай) – 2 бр., Испания (Мадрид и Барселона) – 2 бр., Италия (Рим и Милано) – 2 бр., Никозия, Кипър – 2 бр. и по 1 изпратено УБП в Баку, Азербайджан; Буенос Айрес, Аржентина; Прищина, Косово; Лондон, Обединено Кралство; Лос Анджелис, САЩ; Париж, Франция; Сараево, Босна и Херцеговина; Стокхолм, Швеция; Тбилиси, Грузия; Хага, Нидерландия и Шутгарт, Германия) са от граждани на същите тези шест основни държави – Руската Федерация, Украйна, Сърбия, Република Северна Македония, Албания и Молдова. При това в същия ред по низходяща. Тази информация ни дава представа географията на разделението на сънародниците ни от Украйна след началото на пълномащабната война на Русия срещу страната им, както и за това, към кои държави са се насочили граждани на РФ, не желаещи да останат в своята държава и потърсили българските си корени за да се сдобият с възможност да се обосноват на територията на Европейския съюз.

Работа с гражданите

Предоставянето на административната услуга „Удостоверяване на български произход“ освен непосредствената работа по приемане и обработка на заявления, подготвяне на становище и издаване на самото удостоверение включва и работа на гише с потребители на услугата.

За 2025 г. двете служителки в звеното за удостоверяване на българския произход са провели общо над 400 консултации на гише и по телефона, като често темите на консултациите излизат извън непосредствената дейност на ИАБЧ, а са свързани с кандидатстването за българско гражданство,

за постоянно пребиваване в България, визови въпроси, временна закрила (за украински граждани), трудоустройство, трудова инспекция, кандидатстване по ПМС 103 и мн. друго.

Това многообразие от въпроси, с които се обръщат към ИАБЧ наши сънародници от чужбина, за пореден път подчертава интердисциплинарния характер на дейността на агенцията и необходимостта от координация с другите държавни институции в България.

25.2.2026 г.

X Райна Манджукова

Райна Манджукова

Изпълнителен директор

Signed by: RAYNA DIMITROVA MANDJOUKOVA